

Η σιωπηλή ανθρωπιστική κρίση στην Ελλάδα: Η επινόηση στρατηγικών για τη βελτίωση της κατάστασης των μεταναστών στην Ελλάδα

ΕΚΘΕΣΗ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

PLATFORM FOR INTERNATIONAL COOPERATION ON
UNDOCUMENTED MIGRANTS

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους οργανισμούς και τους ιδιώτες που συνεισέφεραν σε αυτήν την έκθεση, και συγκεκριμένα τους συν-διοργανωτές της εκδήλωσης, i-Red - ΙΔΙΕ/ Ινστιτούτο Για Τα Δικαιώματα, Την Ισότητα & Την Ετερότητα, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, τους Γιατρούς του Κόσμου - Ελλάδα, και τη Διεθνή Αμνηστία - Ελληνικό τμήμα.

Ευχαριστούμε την ομάδα του PICUM και τους εθελοντές του για τη βοήθεια τους για την ολοκλήρωση αυτής της έκθεσης, συμπεριλαμβανομένου της Alexandrine Pirlot de Corbion για το συντονισμό, όπως επίσης και τους Sangeetha Iengar, Βερόνικα Παύλου, Όλγα Τσατσάνη, Πέτρο Κρεμόνα, Κυριακή Παπαδοπούλου, Βασιλική Φρέντζου και Πάρη Τζούμα, και ευχαριστούμε ειδικά τη Μαρίνα Ρώτα για την υποστήριξη της με την ελληνική μετάφραση τμημάτων αυτής της έκθεσης.

Η έκθεση συντάχθηκε από τους Alexandrine Pirlot de Corbion, Kadri Soona και Michele LeVoy.

Η παρούσα έκθεση πραγματοποιήθηκε με τη γενναιόδωρη υποστήριξη των:

Αυτό το πρόγραμμα έλαβε χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, υπό το PROGRESS FUND. Οι πληροφορίες είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του συγγραφέα, και η Επιτροπή δεν είναι υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται.

SIGRID RAUSING TRUST

PICUM - Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants
Rue du Congrès/Congresstraat 37-41/5
1000 Brussels
Belgium

info@picum.org
www.picum.org

Μάρτιος 2013

σκέδιο: beelzepub • Brussels • www.beelzepub.com
μετάφραση: AKIRA Translation www.akiratranslations.be

Contents

Εισαγωγή	4
Χαιρετισμός: Η κατάσταση των μεταναστών στην Ελλάδα	5
Πρόσβαση στα Βασικά Ανθρώπινα Δικαιώματα για Όλους τους Μετανάστες	6
Το πλαίσιο της ανθρωπιστικής κρίσης <i>Νικήτας Κανάκης, Γιατροί του Κόσμου, Ελλάδα</i>	7
Εμπόδια στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών <i>Ιωάννης Μουζάλας, Γιατροί του Κόσμου, Ελλάδα και Λάζαρος Πετρομελίδης, I-Red - ΙΔΙΕ/ Ινστιτούτο Για Τα Δικαιώματα, Την Ισότητα & Την Ετερότητα</i>	8
Συστάσεις	9
Άσυλο, Κράτηση και Σύνορα	10
Άσυλο, κράτηση και σύνορα: Οι αστοχίες του υφιστάμενου νομικού πλαισίου <i>Μαρία Παπαμηνά, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες</i>	11
Το σύστημα ασύλου στην Ελλάδα: περιορισμένο ή απλώς απροσπέλαστο <i>Βασίλης Κερασιώτης και Βασιλική Τσιπούρα, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες</i>	13
Συστάσεις	15
Ρατσιστική Βία και Λογοδοσία της Αστυνομίας	16
Ρατσιστική βία και λογοδοσία της Αστυνομίας <i>Δώρα Οικονόμου, Διεθνής Αμνηστία - Ελληνικό Τμήμα</i>	17

Ρατσιστική βία και αστυνομική ατιμωρησία <i>Ahmed Moawia, Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών</i>	19
Οι Νομικές Στρατηγικές ως Εργαλεία Θετικών Αλλαγών	21
Χρήση νομικών διαδικασιών για την προώθηση θετικών αλλαγών στη ζωή των μεταναστών στην Ελλάδα <i>Simon Cox, Open Society Justice Initiative</i>	22
Ο ρόλος του νόμου στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μεταναστών <i>Σπύρος Κουλοχέρης, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες</i>	23
Συστάσεις	23
Εφαρμόζοντας Επικοινωνιακές και Χρηματοδοτικές Στρατηγικές	24
Ο Ρόλος των ΜΜΕ στην Παρουσίαση της Μετανάστευσης στην Ελλάδα <i>Νίκος Μαλκουτζής, Αγγλική έκδοση εφημερίδας "Καθημερινή"/ Inside Greece</i>	25
Βασικές Συμβουλές Επικοινωνίας για ΜΚΟ που εργάζονται υπέρ των δικαιωμάτων των μεταναστών, στην πληγείσα από την κρίση Ελλάδα <i>Mehran Khalili, Ειδικός Στρατηγικών Επικοινωνίας με έδρα την Ελλάδα.</i>	26
Αναπτύσσοντας Στρατηγικές Επικοινωνίας και Προώθησης <i>Jan Brulc, Δίκτυο για τα Δικαιώματα των Μεταναστών (MRN)</i>	27
Συστάσεις	29
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	30

PICUM

Η Πλατφόρμα Διεθνούς Συνεργασίας για τους Παράτυπους Μετανάστες (PICUM) που ιδρύθηκε με την πρωτοβουλία οργανώσεων βάσης, αποτελεί ένα δίκτυο με περισσότερες από 130 οργανώσεις και 160 μεμονωμένους υποστηρικτές, που εργάζονται με παράτυπους μετανάστες σε περισσότερες από 38 χώρες, κυρίως στην Ευρώπη, αλλά και σε άλλες περιοχές του κόσμου. Με πάνω από δέκα χρόνια πραγματογνωμοσύνης, εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε θέματα μεταναστών χωρίς έγγραφα, η οργάνωση PICUM προωθεί την αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, παρέχοντας την απαραίτητη σύνδεση μεταξύ της πραγματικότητας σε τοπικό επίπεδο και των συζητήσεων σε επίπεδο χάραξης πολιτικής.

i-Red - ΙΔΙΕ/ Ινστιτούτο Για Τα Δικαιώματα, Την Ισότητα & Την Ετερότητα

Το i-RED είναι ένα ερευνητικό ινστιτούτο που ιδρύθηκε το 2008 με στόχο να καταστεί και να εδραιωθεί ως το πρώτο πλήρως ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο στην Ελλάδα με σαφή Ευρωπαϊκό και διεθνή προσανατολισμό προσεγγίζοντας τα ζητήματα με ολιστική, σφαιρική και διεθνή διάσταση. Χτίζοντας σε Ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα στοχεύει να μεγιστοποιήσει τον αντίκτυπο της κοινωνικο-νομικής έρευνας στις δημόσιες στάσεις και στη διαμόρφωση πολιτικών. Αναλαμβάνει κοινωνικές και επιστημονικές δραστηριότητες και πρωτοβουλίες υπέρ της προστασίας των θεμελιωδών ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, της ισότητας και της διαφορετικότητας, των μεταναστών και των μειονοτήτων σε σχέση με φαινόμενα ρατσισμού και διακρίσεων, στην Ελλάδα και στην Ευρώπη.

Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας

Οι Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας ξεκίνησαν το 1997 να προσφέρουν μία σειρά από δωρεάν ιατρικές υπηρεσίες μέσω των «Ανοιχτών Πολυιατρείων» σε όλη την Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των πόλεων της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, των Χανίων και του Περάματος. Τα ιατρεία των Γιατρών του Κόσμου στελεχώνονται από εθελοντές ιατρούς, νοσηλευτές, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς και προσφέρουν πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και ψυχολογική υποστήριξη σε 30.000 ανθρώπους, Έλληνες και μετανάστες, κάθε χρόνο.

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ)

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) είναι ελληνική, Μη Κυβερνητική Οργάνωση, που ιδρύθηκε το 1989 για να υποστηρίξει τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα. Μέσα από ποικίλες ψυχοκοινωνικές και νομικές υπηρεσίες τους βοηθά να ενταχθούν αρμονικά στην Ελλάδα.

Διεθνής Αμνηστία

Η Διεθνής Αμνηστία είναι ένα παγκόσμιο κίνημα που αποτελείται από περισσότερους από 3 εκατομμύρια υποστηρικτές, μέλη και ακτιβιστές σε περισσότερες από 150 χώρες και εδαφικές επικράτειες, οι οποίοι αγωνίζονται για να δώσουν τέλος σε βαρύτερες καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το όραμά μας είναι κάθε άνθρωπος να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλα διεθνή θεσμικά κείμενα για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Είμαστε ανεξάρτητοι από κάθε κυβέρνηση, πολιτική ιδεολογία, οικονομικό συμφέρον ή θρησκεία και χρηματοδοτούμαστε κυρίως από τα μέλη μας και από δωρεές από το κοινό. Το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Αμνηστίας ιδρύθηκε το 1975 από ανθρώπους που είχαν υποστηριχθεί διεθνώς από το κίνημα, κατά τη διάρκεια της δικτατορίας (1967 – 1975).

Εισαγωγή

Στις 3 Δεκεμβρίου 2012, περισσότεροι από 90 συμμετέχοντες, εκπρόσωποι οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, επαγγελματίες, δικηγόροι, ακτιβιστές, δημοσιογράφοι, χορηγοί και κοινότητες μεταναστών, συμμετείχαν σε ημερίδα στην Αθήνα με τίτλο «Η σιωπηλή ανθρωπιστική κρίση στην Ελλάδα: Η επινόηση στρατηγικών για τη βελτίωση της κατάστασης των μεταναστών στην Ελλάδα». Η εκδήλωση διοργανώθηκε από τις οργανώσεις PICUM, i-RED ΙΔΙΕ/ Ινστιτούτο Για Τα Δικαιώματα, Την Ισότητα & Την Ετερότητα, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Γιατροί του Κόσμου Ελλάδα, και Διεθνής Αμνηστία – Ελληνικό Τμήμα.

Η ημερίδα παρείχε τη δυνατότητα σε οργανώσεις που εργάζονται για τα δικαιώματα των μεταναστών στην Ελλάδα να συνεβρεθούν και να εντοπίσουν συμμάχους και ευκαιρίες για δράση μέσα στη σύνθετη πολιτική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση, με στόχο τη βελτίωση

της ζωής των μεταναστών στην Ελλάδα.

Επισκόπηση της Έκθεσης

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στις παρουσιάσεις και τις συζητήσεις της ημερίδας. Τα διάφορα κεφάλαια αντανakλούν τις θεματικές ολομέλειες οι οποίες συμπληρώνονται από ομαδικές συζητήσεις που έγιναν στα πλαίσια παράλληλων θεματικών εργαστηρίων.

Κεφάλαιο 1: καθορίζει το πλαίσιο της κατάστασης των μεταναστών στην Ελλάδα και περιγράφει τις προκλήσεις και τους περιορισμούς στην εξασφάλιση πρόσβασης σε βασικά ανθρώπινα δικαιώματα για όλους τους μετανάστες.

Κεφάλαιο 2: φωτίζει τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των μεταναστών στην υπάρχουσα πολιτική ασύλου, στην κράτηση και στα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

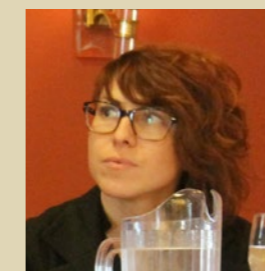
Ζητήματα που σχετίζονται με τη ρατσιστική βία και την έλλειψη λογοδοσίας της αστυνομίας εξετάζονται στο Κεφάλαιο 3.

Τα δύο τελευταία κεφάλαια παρουσιάζουν πρακτικές πληροφορίες για τη στήριξη Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που υποστηρίζουν τα δικαιώματα των μεταναστών στην Ελλάδα. Το Κεφάλαιο 4 παρουσιάζει τη χρήση δικαστικών στρατηγικών ως μέσο για την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη υποθέσεων εργασίας, ενώ το Κεφάλαιο 5 τονίζει τη σημασία της επικοινωνίας και παρέχει συμβουλές για την ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής επικοινωνιακής στρατηγικής η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τη μετάδοση ενός ισχυρού και συνοπτικού μηνύματος και μιας σαφούς δήλωσης της αποστολής των οργανώσεων προς πιθανούς χρηματοδότες.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Η κατάσταση των μεταναστών στην Ελλάδα

PAOLA BORGI, I-RED - ΙΔΙΕ/ Ινστιτούτο Για Τα Δικαιώματα, Την Ισότητα & Την Ετερότητα

Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα γνωρίζει μια κοινωνικο-οικονομική και πολιτική κρίση η οποία έχει προκαλέσει υψηλή ανεργία, εκτεταμένη φτώχεια και εισαγωγή δρακόντειων μέτρων λιτότητας που επηρεάζουν όλους τους τομείς της οικονομίας. Στην ατζέντα της ελληνικής κυβέρνησης κυριαρχούν οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, με μικρή έως καμία έμφαση στις ανθρώπινες συνέπειές της.

Η βασική παράλειψη του αντίκτυπου της οικονομικής κρίσης έχει επηρεάσει σοβαρά τα ανθρώπινα δικαιώματα τόσο των Ελλήνων πολιτών όσο και των μεταναστών, ιδιαίτερα εκείνων που βρίσκονται σε καθεστώς παράτυπης μετανάστευσης. Οι μετανάστες αποκλείονται όλο και περισσότερο από την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες, ωθούμενοι με αυτόν τον τρόπο σε ένδεια, αποκλεισμό και απομόνωση.

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εργάζονται ακούραστα για να αμβλύνουν τις συνέπειες αυτής της κατάστασης η οποία για πολλούς μετανάστες απειλεί ακόμα και τη ζωή τους. Παλεύουν για να υπερασπιστούν τα δικαιώματα των μεταναστών στις παραμεθόριες περιοχές, στα κέντρα κράτησης και στις μεγάλες ελληνικές πόλεις και εργάζονται με εξαιρετικά περιορισμένους οικονομικούς πόρους και υπό τη διαρκή απειλή της επίθεσης από αντι-μεταναστευτικές ομάδες όπως η Χρυσή Αυγή.

Η σοβαρή οικονομική κρίση διαίωχνε ένα αυξανόμενο αντι-μεταναστευτικό αίσθημα και οδήγησε την ευρύτερη κοινωνία να κλείσει τα μάτια της σε συστηματικές επιθέσεις κατά των μεταναστών. Οι αστυνομικές δυνάμεις έχουν ανεχθεί και σε ορισμένα περιστατικά έχουν λάβει μέρος στις επιθέσεις κατά των μεταναστών, που ενορχηστρώνονται από τη Χρυσή Αυγή, μια δεξιά εξτρεμιστική παράταξη που υποδαυλίζει το μίσος και τη βία κατά των μεταναστών.¹

¹ Αρκετά περιστατικά σωματικών επιθέσεων έχουν «υποστηρικθεί» από το ρατσιστικό κόμμα της Χρυσής Αυγής και φαίνονται να γίνονται ανεκτά από τις Ελληνικές Αστυνομικές Δυνάμεις. Βλ. Διεθνής Αμνηστία http://www.amnesty.org.gr/wp-content/uploads/2012/10/Police-Violence-in-Greece_REPORT.pdf (2012)

Πρόσβαση στα Βασικά Ανθρώπινα Δικαιώματα για Όλους τους Μετανάστες

Τα σκληρά μέτρα λιτότητας που εφαρμόζονται σήμερα στην Ελλάδα έχουν περιορίσει την πρόσβαση σε βασικά ανθρώπινα δικαιώματα τόσο για τους μετανάστες όσο και για τους ίδιους τους Έλληνες πολίτες και έχουν οδηγήσει τον κόσμο στην έσχατη ένδεια, ενώ οι ελπίδες αρωγής ή επίλυσης της κατάστασης είναι ελάχιστες. Την ώρα που οι Έλληνες πολίτες αντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες ως προς την κάλυψη των βασικών αναγκών (όπως η πρόσβαση σε τρόφιμα και υγειονομική περίθαλψη), οι μετανάστες, ιδίως όσοι είναι παράτυποι, αντιμετωπίζουν ακόμα μεγαλύτερες δυσκολίες πρόσβασης σε αυτές τις υπηρεσίες και επιπλέον αποτελούν, σε ολόένα μεγαλύτερο βαθμό, στόχο ρατσιστικής βίας, η οποία διακυβεύει το πλέον θεμελιώδες δικαίωμά τους: το δικαίωμα στη ζωή.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Το πλαίσιο της ανθρωπιστικής κρίσης

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΝΑΚΗΣ, Γιατροί του Κόσμου, Ελλάδα

Η οικονομική κρίση έχει βυθίσει την Ελλάδα σε μια κοινωνική κρίση για την οποία απαιτείται μια απάντηση ανθρωπιστικής μορφής, καθώς περισσότεροι άνθρωποι, Έλληνες και μετανάστες, πασχίζουν να επιβιώσουν και έχουν αποκλειστεί ακόμα περισσότερο από το κρατικό σύστημα πρόνοιας.

Οι μετανάστες έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη και στην οικονομία της Ελλάδας, μόλις ωστόσο επλήγησαν από την οικονομική κρίση, ήταν οι πρώτοι που λησμονήθηκαν και αποκλείστηκαν, ενώ αντιμετωπίζονται πλέον ως ψευδο-πολίτες και σαν να μην υπάρχουν.

Παρατηρείται μια ανησυχητική αύξηση στα περιστατικά ρατσιστικής βίας που παραμένουν ατιμώρητα, ένα φαινόμενο για το οποίο κανείς δεν μιλά ανοικτά ούτε αντιδρά. Το ερώτημα δεν αφορά πλέον μόνο τη μετανάστευση και το δικαίωμα που έχει κάποιος να διαμένει ή όχι σε μια χώρα, αλλά θέτει το ζήτημα της εσκεμμένης άσκησης βίας που αρνείται το δικαίωμα ενός ατόμου να ζει αξιοπρεπώς. Το ερώτημα που τίθεται σήμερα είναι κατά πόσον η Ελλάδα υποστηρίζει την κοινωνία της αλληλεγγύης ως έναν τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης ή αν θέλει να απαντήσει στην κρίση με αποκλεισμό. Το ζήτημα αυτό δεν αφορά απλώς τα δικαιώματα των μεταναστών, αλλά το δικαίωμα της κοινωνίας στη δημοκρατία.

Οι Γιατροί του Κόσμου έχουν ως δέσμευσή τους την παροχή υπηρεσιών σε όλους, χωρίς διακρίσεις, αποστολή την οποία θα συνεχίσουν ανεξάρτητα από κάθε μορφής επικρίσεις ή απειλές. Πιστεύουμε ότι είναι ιατρικό και ηθικό καθήκον μας να δρούμε και να αντιδρούμε στα εγκλήματα και στις βιαιότητες των οποίων γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες.

Δεν μπορούμε να κλείσουμε τα αφτιά μας στις κραυγές που ακούμε κάθε μέρα. Δεν μπορούμε να μένουμε ουδέτεροι μπροστά στα εγκλήματα που βλέπουμε. Πρέπει να υψώσουμε τη φωνή μας.

Σε ό,τι αφορά το δικαίωμα στην υγειονομική περίθαλψη, οι ελληνικές αρχές έχουν χρησιμοποιήσει τις οικονομικές περικοπές ως μέσο για να δικαιολογήσουν την άρνηση του δικαιώματος στην υγειονομική περίθαλψη για τους μετανάστες. Παρόλ' αυτά, ανεξάρτητα από το χρηματικό ποσό που εξοικονομήθηκε, εάν εξοικονομήθηκε², τα συνακόλουθα κοινωνικά προβλήματα, όπως ο κοινωνικός αποκλεισμός, ο κατακερματισμός της κοινωνίας, η αποξένωση και η αποδυνάμωση μελών του κοινωνικού συνόλου, οι άρρωστοι που είναι παρατημένοι στους δρόμους κ.λπ., έχουν μακροπρόθεσμα πολύ πιο αρνητικό αντίκτυπο στην κοινωνία και στην κοινωνική αλληλεπίδραση. Η ενσωμάτωση και η κοινωνική συνοχή θα μπορούσαν να έχουν μακροπρόθεσμα πολύ μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη και κοινωνική αξία.

Οι Γιατροί του Κόσμου θα συνεχίσουν το έργο τους χωρίς διακρίσεις, με την ελπίδα να παίξουν καταλυτικό ρόλο στην πολιτική και κοινωνική δράση με στόχο την προστασία και τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους.

² Σύμφωνα με έρευνες, η υγειονομική περίθαλψη για έκτακτα περιστατικά καταλήγει να έχει υψηλότερο κόστος σε σχέση με την πρόληψη και την παροχή βασικών υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης σε όλο τον πληθυσμό αδιακρίτως. Βλ. EU Fundamental Rights Agency (FRA), [Migrants in an irregular situation: access to healthcare in 10 European Union Member States](#) (2011), σελ. 33

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εμπόδια στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ, Γατροί του Κόσμου, Ελλάδα και **ΛΑΖΑΡΟΣ ΠΕΤΡΟΜΕΛΙΔΗΣ**, I-Red - ΙΔΙΕ/ Ινστιτούτο Για Τα Δικαιώματα, Την Ισότητα & Την Ετερότητα

Η κατάσταση που επικρατεί αυτήν την περίοδο στην Ελλάδα εγείρει ανησυχίες σε σχέση με τον αυξανόμενο αριθμό μεταναστών χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα, οι οποίοι εμπίπτουν στον κανονισμό «Δουβλίνο II»³, την κλιμακούμενη ρατσιστική βία που ασκείται από το πολιτικό κόμμα «Χρυσή Αυγή», το οποίο εκπροσωπείται πλέον και στο κοινοβούλιο, και το σοβαρό θέμα των 30.000 νόμιμων μεταναστών οι οποίοι δεν μπορούν να ανανεώσουν τις άδειες εργασίας τους, παρά μόνον εάν επιδείξουν επίσημα έγγραφα από τον τρέχοντα εργοδότη τους όπου να φαίνεται ότι έχουν λάβει ένσημα που αποδεικνύουν ότι πληρώνουν φόρους και ασφάλιση υγείας (I.K.A.)⁴.

Το σημερινό άκρως γραφειοκρατικό και δυσλειτουργικό σύστημα μετανάστευσης αποτελεί βασικό παράγοντα που εμποδίζει τη νομιμοποίηση των μεταναστών στην Ελλάδα. Για παράδειγμα, υπάρχουν περίπου 34 διαφορετικοί τύποι άδειας παραμονής. Το σύστημα αυτό προκαλεί σύγχυση και αποπροσανατολίζει τόσο τους μετανάστες όσο και τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες δεν έχουν καταρτιστεί επαρκώς στο πώς να διεκπεραιώνουν τις αιτήσεις και να προσδιορίζουν τον κατάλληλο τύπο άδειας.

Τα τελευταία χρόνια, η ελληνική νομοθεσία έχει περιορίσει σταδιακά την προστασία που παρέχει στους μετανάστες, κάτι που αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της επικρατούσας νοοτροπίας η οποία στρέφεται εναντίον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οι πολιτικοί, καθώς και η ελληνική κοινωνία, έχουν συμβάλει στη δημιουργία μιας διάχυτης αρνητικής εικόνας για τους μετανάστες, η οποία υποδαυλίζει τον ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Αυτή την περίοδο, οι δυσκολίες που συναντούν οι ΜΚΟ και οι οργανώσεις των διαφόρων κοινοτήτων στην προσπάθειά τους να συνενώσουν τις δυνάμεις τους και να συνεργαστούν αποτελούν βασικό παράγοντα που αποτρέπει απτές αλλαγές και βελτιώσεις σε σχέση με τα δικαιώματα των μεταναστών. Η ισχύς κάθε μεμονωμένου φορέα δεν επαρκεί όταν επικρατεί διχασμός ενώπιον ενός ισχυρού και καλά οργανωμένου αντιπάλου. Ανεξάρτητα από τις εσωτερικές διαφορές που είναι αναπόφευκτες, δεδομένου ότι η αποστολή κάθε σχετικής οργάνωσης διαφέρει, οι οργανώσεις που έχουν ως έργο να συνδράμουν τους μετανάστες, τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο πρέπει να συμφωνήσουν σε συγκεκριμένους τομείς συνεργασίας και στον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων προκειμένου να μην κατακερματίζεται η δύναμή τους.

Τα ανθρωπίνια δικαιώματα των Ελλήνων υφίστανται επίσης υπονόμευση και διάβρωση και, ως εκ τούτου, οι Έλληνες και οι μετανάστες πρέπει να συνεργαστούν πάνω στα κοινά προβλήματα μέσω μιας γενικής πλατφόρμας, ανεξάρτητα από το εάν μπορούν να συμφωνήσουν σε επιμέρους ζητήματα. Η κοινή ιδεολογία μπορεί να επιτευχθεί με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των υπό συζήτηση θεμάτων, πέρα από τον διάλογο καθαρά για θέματα μετανάστευσης. Τα προϋπάρχοντα εμπόδια αφορούν και άλλες ευπαθείς και αποκλεισμένες ομάδες, όπως τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τις ομάδες ΛΟΑΔ (λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και διαφυλικών), τις ομάδες γυναικών, τους φορείς ισότητας κ.λπ., οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν νέοι σύμμαχοι στο πλαίσιο μιας ευρύτερης δράσης που απαιτεί την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους.

Το θέμα της μετανάστευσης αφορά το σύνολο της Ευρώπης και όχι μόνο την Ελλάδα, επομένως είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

³ Ο Κανονισμός «Δουβλίνο II» καθορίζει το Κράτος Μέλος της ΕΕ που είναι αρμόδιο να εξετάσει την αίτηση ενός ατόμου που ζητά άσυλο και διεθνή προστασία βάσει της Σύμβασης της Γενεύης και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις ελάχιστες απαιτήσεις, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό είναι πρόβλημα για την Ελλάδα, η οποία ως κράτος που βρίσκεται στα νότια σύνορα της Ευρώπης, είναι η πρώτη χώρα εισόδου για πολλούς μετανάστες, πράγμα που σημαίνει ότι δέχεται δυσανάλογα μεγάλο αριθμό αιτήσεων για άσυλο σε σύγκριση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη μέλη. Η Ελλάδα δεν έχει μπόρεσει να αντεπεξέλθει σε αυτόν τον τεράστιο αριθμό ατόμων και αιτήσεων.

⁴ Νόμος 3386/05 για την Είσοδο, Διαμονή και Κοινωνική Ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια, άρθρο 15. Διαθέσιμο στο: http://www.ypes.gr/en/Generalsecretariat_PopulationSC/Laws/

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προβληματισμοί σχετικά με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών

- Η οικονομική κρίση αντιμετωπίζεται ως δικαιολογία για την απόφαση της κυβέρνησης να περιορίσει τα ανθρωπίνια δικαιώματα των μεταναστών σε σχέση με την παροχή ασύλου, τη διαβίωση με αξιοπρέπεια, τη μη υποβολή τους σε βασανιστήρια ή άλλη ταπεινωτική μεταχείριση, και την ελεύθερη κυκλοφορία
- Η ανάπτυξη μιας νοοτροπίας που στρέφεται εναντίον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα
- Έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των ΜΚΟ που υποστηρίζουν τα δικαιώματα των μεταναστών, καθώς και μεταξύ αυτών των ΜΚΟ και των ελληνικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που αποκρυσθύνουν τον ρατσισμό και τα μέτρα λιτότητας

Participants during parallel workshop sessions, "Access to basic human rights for all migrants"

Συστάσεις

Οι συστάσεις αυτές διατυπώθηκαν από συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια παράλληλου εργαστηρίου με θέμα συζήτησης την πρόσβαση όλων των μεταναστών στα βασικά ανθρωπίνια δικαιώματα.

- 1. Ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.** Είναι πολύ σημαντικό οι ΜΚΟ και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να σχηματίσουν δίκτυα με στόχο τον συντονισμό των προσπάθειών τους.⁵
- 2. Εργασία σε τοπικό επίπεδο** (δηλαδή, στο πλαίσιο της γειτονιάς). Θα πρέπει να υπάρχει ένας χώρος για τις κοινότητες των μεταναστών όπου θα συζητούν κοινά προβλήματα, έτσι ώστε οι μετανάστες να προβάλλονται ως ενεργά μέλη της κοινότητας.
- 3. Κατάρτιση εκπαιδευτικών οδηγών.** Η έλλειψη γνώσεων συνιστά βασικό ανασταλτικό παράγοντα, ενώ η εκπαίδευση παίζει ρόλο στην καταπολέμηση της ξενοφοβίας, του ρατσισμού και των εχθρικών αισθημάτων προς τους μετανάστες. Συνεπώς, πρέπει να καταρτιστούν⁶ εκπαιδευτικά εργαλεία με στόχο να ενσωματωθούν στα σχολικά προγράμματα, τα οποία να εστιάζουν σε θέματα σχετικά με τα δικαιώματα των μεταναστών, προάγοντας τη διαφορετικότητα και καταπολεμώντας τον ρατσισμό και την ξενοφοβία.
- 4. Σχεδιασμός στρατηγικής για τη συνεργασία με ηλικιωμένους με βάση τα δικαιώματα.** Ως βασικοί υποστηρικτές της παράδοσης και των κοινωνικών αξιών, οι ηλικιωμένοι πρέπει να θεωρούνται βασική ομάδα-στόχος σε μια προσπάθεια αλλαγής της κοινωνικής νοοτροπίας και προαγωγής των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων χωρίς διακρίσεις.
- 5. Συνεχής εστίαση στην υποχρέωση του κράτους και της κοινωνίας να σέβονται τα ανθρωπίνια δικαιώματα.** Το ελληνικό κράτος πρέπει να τηρεί τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων, χωρίς διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένων τόσο των νόμιμων όσο και των παράτυπων μεταναστών.
- 6. Ενίσχυση δυνατοτήτων.** Θα πρέπει να αναπτυχθούν ευκαιρίες για ενίσχυση των δυνατοτήτων των οργανώσεων μεταναστών ως προς τη συγκέντρωση χρημάτων, τη νομική εκπροσώπηση και την επικοινωνία προκειμένου να είναι σε θέση να ηγηθούν της διαδικασίας αλλαγής.
- 7. Εύρεση λύσεων για μετανάστες που δεν μπορούν να απομακρυνθούν (non-removable migrants).** Η άδεια διαμονής θα πρέπει να εκχωρείται με ανθρωπιστικά κριτήρια σε άτομα που δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία χορήγησης ασύλου ή των οποίων η αίτηση για άσυλο απορρίφθηκε, αλλά δεν μπορούν να επιστρέψουν και, ως εκ τούτου, παραμένουν σε μια νομική και κοινωνική κατάσταση αβεβαιότητας με ελάχιστες δυνατότητες βελτίωσής της.
- 8. Ενθάρρυνση της δικτύωσης μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και του κράτους.** Οι ελληνικές ΜΚΟ θα πρέπει να συνεργάζονται με ευρωπαϊκές και διεθνείς οργανώσεις και φορείς για την αύξηση του βαθμού ευαισθητοποίησης, καθώς και με το ελληνικό κράτος για την αναζήτηση συγκεκριμένων λύσεων.

⁵ Όπως η Εκστρατεία για την πρόσβαση στο άσυλο στην Ελλάδα και το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

⁶ Βλ. τη δέσμη εργαλείων του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΙΟΜ) και της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) με τίτλο *Not Just Numbers - An Educational Toolkit about Migration and Asylum in Europe* (2009)

Άσυλο, Κράτηση και Σύνορα

Βάσει της ευρωπαϊκής και της εγχώριας νομοθεσίας, η Ελλάδα οφείλει να διασφαλίζει το δικαίωμα των ατόμων που ζητούν διεθνή προστασία να υποβάλλουν αίτηση για άσυλο, καθώς και να συμμορφώνεται με τα διεθνή πλαίσια που υποστηρίζουν τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στην ισότητα, στην αξιοπρεπή διαβίωση και το δικαίωμα που απαγορεύει την απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση. Παρόλ' αυτά, λόγω της αυξημένης ροής μεταναστών από τα θαλάσσια και χερσαία σύνορα της Ελλάδας και της έλλειψης μιας ενιαίας πολιτικής σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης, η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της απέναντι στους μετανάστες.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Άσυλο, κράτηση και σύνορα: Οι αστοχίες του υφιστάμενου νομικού πλαισίου

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΜΗΝΑ, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

Την τελευταία δεκαετία, η ΕΕ έχει ξεκινήσει μια διαδικασία για την καθιέρωση κοινής πολιτικής σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου, με ελάχιστα πρότυπα και κοινούς παρανομαστές σε σχέση με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Η τρέχουσα πολιτική της ΕΕ για το άσυλο – η οποία υποτίθεται ότι βασίζεται στην αλληλεγγύη – διέπεται από τον Κανονισμό «Δουβλίνο II»⁷, το οποίο σημαίνει ότι οι αιτήσεις ασύλου πρέπει να εξετάζονται από την πρώτη χώρα εισόδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπρόσθετα, η πολιτική της ΕΕ για το άσυλο και τη μετανάστευση βασίζεται σε μια γενικότερη πολιτική οχύρωσης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ με στόχο την παρεμπόδιση της εισόδου υπηκόων τρίτων χωρών.

Η αυξημένη εισροή μεταναστών και προσφύγων που έχει παρατηρηθεί στα κράτη μέλη που αποτελούν τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, καθώς και η έλλειψη πολιτικής βούλησης από την πλευρά των ελληνικών αρχών προκειμένου να καθιερώσουν μια δίκαιη πολιτική ασύλου⁸, έχουν οδηγήσει σε μια κατάσταση η οποία έχει όλα τα χαρακτηριστικά της ανθρωπιστικής κρίσης και θίγει άμεσα τα δικαιώματα όσων φθάνουν στην Ελλάδα αναζητώντας προστασία. Η ανθρωπιστική και οικονομική κατάσταση έχουν εντείνει περαιτέρω τις αυξημένες ανησυχίες σε σχέση με τον κοινωνικό αποκλεισμό, τον ρατσισμό και την ξενοφοβία, καθώς και την πολιτική άνοδο της ακροδεξιάς.

Ως απάντηση σε αυτήν την κρίσιμη κατάσταση, οι ελληνικές αρχές έθεσαν σε εφαρμογή κατασταλτικά μέτρα κατά των παράτυπων μεταναστών, όπως, μεταξύ άλλων, την κατασκευή ενός τείχους στην περιοχή του Έβρου⁹, την έναρξη επιχειρήσεων του οργανισμού Frontex, καθώς και την ανακοίνωση τον Μάρτιο του 2012¹⁰ σχετικά με την ανέγερση κέντρων κράτησης αντί κέντρων υποδοχής, τις επιχειρήσεις «σκούπα» σε όλη τη χώρα¹¹ και την απόφαση να δικαιολογούνται οι κρατήσεις για λόγους που αφορούν την υγεία¹².

⁷ Ο Κανονισμός «Δουβλίνο II» καθορίζει το Κράτος Μέλος της ΕΕ που είναι αρμόδιο να εξετάσει μια αίτηση ατόμου που ζητά άσυλο και διεθνή προστασία βάσει της Σύμβασης της Γενεύης και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις ελάχιστες απαιτήσεις, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁸ Κοινή έκθεση ελληνικών ΜΚΟ με τίτλο *Εκστρατεία για την πρόσβαση στο άσυλο στην περιοχή της Αττικής*, Οκτώβριος 2012

⁹ Βλ. EU Observer, *Fortress Europe: a Greek wall close up*, 21 Δεκεμβρίου 2012

¹⁰ The Guardian, *Greece to open new detention centres for illegal migrants*, 29 Μαρτίου 2012

¹¹ Όπως η επιχείρηση Ήνιος Ζεφς που διεξήγαγαν οι ελληνικές αρχές τον Αύγουστο του 2012 με στόχο τον εντοπισμό παράτυπων μεταναστών. Βλ. Ενημερωτικό Δελτίο PICUM, *Greece/ Mass arrests, 7,000 identifications and 2,000 arrests*, 20 Αυγούστου 2012 και εφημερίδα The Guardian, *Greek crackdown on illegal immigrants leads to mass arrests*, 7 Αυγούστου 2012

¹² Ελληνική Δημοκρατία, *Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη*, 1η Απριλίου 2012

...

Οι προαναφερθείσες ενέργειες της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης υπονομεύουν άμεσα και σε σημαντικό βαθμό τα θεμελιώδη δικαιώματα των μεταναστών επιτρέποντας την εφαρμογή αυθαίρετων και μεροληπτικών πρακτικών, όπως της αυτόματης κράτησης κατά την υποδοχή ατόμων που ζητούν άσυλο, των παρατεταμένων περιόδων κράτησης, των ελέγχων εξακρίβωσης στοιχείων και των συλλήψεων με βάση την εθνική καταγωγή. Επιπλέον, η πρόσφατη νομοθετική τροποποίηση η οποία παρατείνει το διάστημα κράτησης των ατόμων που ζητούν άσυλο έως τους 18 μήνες¹³ και το γεγονός ότι δεν έχει σημειωθεί καμία πρόοδος όσον αφορά στην καθιέρωση ενός δίκαιου συστήματος υποδοχής και χορήγησης ασύλου, αλλά και οι ταπεινωτικές συνθήκες κράτησης, εγείρουν σοβαρούς προβληματισμούς σχετικά με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών που ζητούν προστασία στην Ελλάδα¹⁴. Επιπρόσθετα, δεν υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε δικαστικό έλεγχο ούτε αποτελεσματικά ένδικα μέσα αναφορικά με την κράτηση.

Ο νόμος 3907 του 2011¹⁵ ψηφίστηκε για τη διευθέτηση ζητημάτων σχετικών με τη διεθνή προστασία σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τα πρότυπα της ΕΕ. Παρόλ' αυτά, λίγα πράγματα έχουν εφαρμοστεί στην πράξη σε σχέση με τη νέα υπηρεσία ασύλου με πολιτικό προσωπικό, ενώ οι νέες εγκαταστάσεις υποδοχής δεν έχουν τεθεί ακόμα σε λειτουργία.

Το Προεδρικό Διάταγμα 114 του 2010, το οποίο επαναδιατυπώνει το δικαίωμα διοικητικής προσφυγής καθορίζοντας δικονομικές εγγυήσεις, παραμένει προβληματικό. Αρμόδια για τη λήψη και την εξέταση αιτήσεων ασύλου είναι αρχικά η αστυνομία, η οποία δεν διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα ή την κατάρτιση για να χειρίζεται τέτοιου είδους αιτήματα. Το όλο σύστημα χαρακτηρίζεται από αυθαίρετες πρακτικές που εκπορεύονται από την αστυνομία. Η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου είναι σχεδόν αδύνατη στην Ελλάδα¹⁶.

Αυτήν την περίοδο στην Ελλάδα υπάρχουν δύο βασικά πλαίσια για την κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών: 1) για το σκοπό της απομάκρυνσης, της απέλασης και της επιστροφής, το οποίο ρυθμίζεται με βάση δύο νόμους¹⁷ οι οποίοι αφορούν την ενσωμάτωση της οδηγίας της ΕΕ περί επιστροφής¹⁸ και 2) κράτηση αιτούντων άσυλο, η οποία ρυθμίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 114/2010, όπως τροποποιήθηκε το 2012¹⁹, και το οποίο επιτρέπει την κράτηση έως και 18 μήνες σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Τα ανωτέρω πλαίσια χρησιμοποιούνται από τις ελληνικές αρχές ως εργαλεία αντιμετώπισης των μεταναστευτικών ροών, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την Επιχείρηση Ξένιος Ζευς, όπου περισσότεροι από 3.000 παράτυποι μετανάστες συνελήφθησαν και τέθηκαν υπό κράτηση²⁰, μεταξύ των οποίων αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες, ασυνόδευτοι ανήλικοι και άλλες ευπαθείς ομάδες.

Η οικονομική κρίση δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για την άρνηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ανθρώπων. Η λύση έγκειται στην καθιέρωση ενός δίκαιου και αποτελεσματικού συστήματος ασύλου και στην ανάγκη από κοινού ανάληψης και όχι μετάθεσης των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Για τα άτομα που χρειάζονται διεθνή προστασία, πρέπει να παρέχονται εγγυήσεις προστασίας εδώ, στην ΕΕ, και όχι σε άλλα μέρη.

¹³ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Προεδρικό Διάταγμα 116/2012, 19 Οκτωβρίου 2012

¹⁴ Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και PROASYL, [Τα τείχη του αίσχους \(2012\)](#), Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, [Mission Reports \(2012\)](#)

¹⁵ 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής»

¹⁶ Κοινή έκθεση ελληνικών ΜΚΟ με τίτλο [Εκστρατεία για την πρόσβαση στο άσυλο στην περιοχή της Αττικής](#), Οκτώβριος 2012

¹⁷ Νόμος 3386/2005 περί αναγκαστικής επιστροφής, «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» και Νόμος 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής»

¹⁸ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

¹⁹ Προεδρικό Διάταγμα 114/2010 [Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και αντιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας](#)

²⁰ Ενημερωτικό δελτίο PICUM, [Mass arrests, 7,000 identifications and 2,000 arrests](#), 20 Αυγούστου 2012
The Guardian, [Greek crackdown on illegal immigrants leads to mass arrests](#), 7 Αυγούστου 2012

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

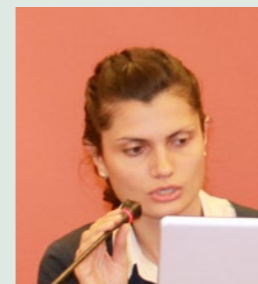

Το σύστημα ασύλου στην Ελλάδα: περιορισμένο ή απλώς απροσπέλαστο

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ και ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΣΙΠΟΥΡΑ, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

Βασίλης Κερασιώτης

Βασιλική Τσίπουρα

Η κατάσταση στην Ελλάδα όσον αφορά στην είσοδο αιτούντων άσυλο είναι σοβαρή, καθότι η πρόσβαση στο σύστημα ασύλου είναι περιορισμένη ή ανύπαρκτη, όχι μόνο στα σύνορα αλλά και στο εσωτερικό της χώρας. Η κράτηση είναι κανόνας για τους αιτούντες άσυλο και τους μετανάστες. Χρησιμοποιείται από τις αστυνομικές αρχές ως τιμωρία παρά ως εργαλείο, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου ή, τελικά, της απέλασης.

Πολλοί αιτούντες άσυλο δεν είναι σε θέση να υποβάλουν την αίτησή τους και, κατά συνέπεια, παραμένουν σε κατάσταση αβεβαιότητας, με τον διαρκή φόβο της κράτησης ή/και της απέλασης. Η νέα Υπηρεσία Ασύλου, η οποία θεσπίστηκε διά νόμου το 2011²¹ για τη λήψη και τη διεκπεραίωση αιτημάτων ασύλου, δεν έχει ακόμα τεθεί σε λειτουργία. Προς το παρόν, το Τμήμα Ασύλου της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής, το οποίο συνιστά τη μόνη αρχή που είναι αρμόδια να λαμβάνει αιτήσεις ασύλου στην περιοχή της Αττικής και στο οποίο παραπέμπεται η συντριπτική πλειονότητα των αιτούντων άσυλο, διευθετεί περίπου 20 αιτήσεις την εβδομάδα.

Όσοι βρίσκονται ήδη υπό κράτηση αντιμετωπίζουν πολυάριθμα εμπόδια κατά την υποβολή των αιτήσεών τους για άσυλο, ενώ τα καταγεγραμμένα περιστατικά δείχνουν ότι οι αιτούντες άσυλο τίθενται υπό κράτηση για παρατεταμένα χρονικά διαστήματα προτού καν καταχωριστεί η αίτηση ασύλου τους²².

Όσοι είναι σε θέση να υποβάλουν την αίτησή τους για άσυλο ενώ βρίσκονται υπό κράτηση παραμένουν σε κράτηση για μεγάλα χρονικά διαστήματα, με ελάχιστη ή καμία πληροφόρηση στη γλώσσα τους για τα δικαιώματά τους, τους λόγους κράτησής τους, την πρόοδο της αίτησής τους για άσυλο, και ζώντας σε απάνθρωπες συνθήκες με περιορισμένη έως ανύπαρκτη πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη, νομική εκπροσώπηση ή άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Ο δικαστικός έλεγχος είναι περιορισμένος και αναποτελεσματικός.

²¹ 3907/2011

²² Παρόμοια ζητήματα που υποστηρίζονται από τη Διεθνή Αμνηστία, [Ελλάδα: συστηματική κράτηση παράτυπων μεταναστών και αιτούντων άσυλο σε υποτυπώδεις συνθήκες](#) (2010), σελ. 15

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προβληματισμοί σχετικά με τις υφιστάμενες πολιτικές ασύλου, κράτησης και συνόρων και ο αντίκτυπός τους στα δικαιώματα των μεταναστών²³

- Ολοένα περισσότερο περιορισμένη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, ιδίως στα σύνορα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την άμεση εφαρμογή της «Οδηγίας περί επιστροφής»,²⁴ σημαίνει ότι οι αιτούντες άσυλο δεν μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους επαρκείς εγκαταστάσεις υποδοχής, αντιμετωπίζουν εμπόδια κατά την υποβολή των αιτήσεών τους για άσυλο και έτσι συχνά δεν μπορούν ούτε καν να υποβάλουν τις αιτήσεις τους.
- Οι αιτούντες άσυλο τίθενται υπό κράτηση αντί να διαμένουν σε κέντρα υποδοχής, χωρίς να τους δίνεται η δυνατότητα να υποβάλουν το νόμιμο αίτημα τους για άσυλο σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο το οποίο απαιτεί την προστασία και την υποδοχή τους, γεγονός που σημαίνει ότι δεν εφαρμόζονται οι υφιστάμενες νομοθετικές διατάξεις που διαφυλάττουν τα δικαιώματα των μεταναστών όπως η αρχή της μη επαναπρώθησης.²⁵
- Παρατεταμένα διαστήματα κράτησης μετά την πρόσφατη τροποποίηση του Προεδρικού Διατάγματος 114/2010. Η ελληνική κυβέρνηση έχει επεκτείνει τη μέγιστη περίοδο κράτησης των αιτούντων άσυλο στον ίδιο βαθμό με το μέγιστο διάστημα κράτησης των παράτυπων μεταναστών εν αναμονή απέλασης.
- Η Αστυνομία είναι η αρμόδια αρχή που ασχολείται αρχικά με τα αιτήματα για άσυλο, τη στιγμή που της αποδίδονται εγκλήματα με ρατσιστικό κίνητρο.
- Έλλειψη θεσμοθετημένων διαδικασιών για την καταγραφή και τον έλεγχο των μεταναστών στην Ελλάδα. Σε κάθε περιοχή της ελληνικής επικράτειας, το τοπικό αστυνομικό τμήμα ακολουθεί τη δική του διαδικασία και το δικό του πρωτόκολλο. Υπάρχουν έντονες διαφορές στον τρόπο διαχείρισης του ασύλου στην ηπειρωτική χώρα και στα νησιά.
- Δεν υπάρχει ασφαλής οδός διέλευσης των συνόρων για την υποβολή αιτήματος ασύλου λόγω των αυστηρών πρακτικών προστασίας των εξωτερικών συνόρων και των επιχειρήσεων της Frontex στην περιοχή, οι οποίες χρησιμοποιούνται ως εργαλείο αποθάρρυνσης των μεταναστών να εισέλθουν στην Ελλάδα.
- Περιορισμένη πρόσβαση των ΜΚΟ στα νέα κέντρα κράτησης.
- Εν μέσω οικονομικής κρίσης, η κοινωνία δεν έχει τη θέληση να στηρίξει τους μετανάστες. Αυτήν την περίοδο οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εργάζονται μέσα σε ένα δημόσιο και πολιτικό πλαίσιο όπου η ελληνική κοινωνία αμφισβητεί τους λόγους για τους οποίους οι μετανάστες θα πρέπει να λάβουν βοήθεια για να παραμείνουν στην Ελλάδα, και συνεπώς επικρατεί η άποψη ότι οι μετανάστες δεν θα πρέπει να έχουν βοήθεια δεδομένης της δύσκολης κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες.
- Κατά πόσον η αστυνομία θα μπορούσε να συνεχίσει να είναι υπεύθυνη για τη διεκπεραίωση των αιτημάτων ασύλου σύμφωνα με τη δομή της νέας διαδικασίας πρόσβασης στο άσυλο²⁶, όπως προβλέπεται στο νέο νόμο 3907/2011 της Ελληνικής Δημοκρατίας.
- Η κράτηση ασυνόδευτων παιδιών²⁷ σε κέντρα κράτησης που είναι ακατάλληλα για τα παιδιά, έως ότου βρεθεί κάποια θέση σε κέντρα υποδοχής για ασυνόδευτα παιδιά ή έως ότου αφεθούν ελεύθερα χωρίς καμία αναφορά σε κέντρα υποδοχής για ασυνόδευτα παιδιά.

Συμμετέχοντες στην παράλληλη ομάδα εργασίας με θέμα "Άσυλο, κράτηση και σύνορα"

Συστάσεις

Κατά τη διάρκεια μίας παράλληλης ομάδας εργασίας, οι συμμετέχοντες διατύπωσαν τις ακόλουθες συστάσεις για την αντιμετώπιση των προβληματισμών σχετικά με το άσυλο και τα δικαιώματα των μεταναστών που τελούν υπό κράτηση στα σύνορα της Ευρώπης.

1. Ενθάρρυνση της συμμετοχής των **τοπικών κοινοτήτων** ώστε να αναπτύξουν τις δικές τους πρωτοβουλίες (π.χ. πρωτοβουλία στη Λέσβο²⁸) και, παράλληλα, άσκηση πίεσης προς τις αρχές για μόνιμες και βιώσιμες λύσεις.
2. Έναρξη διαλόγου με τους **αστυνομικούς** και τους **συνοριοφύλακες** (ιδίως τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων), με στόχο την ενημέρωσή τους σχετικά με τους κανονισμούς που αφορούν την εκτέλεση των καθηκόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της ατομικής ποινικής ευθύνης για παραβιάσεις δικαιωμάτων.
3. Δημιουργία συμμαχιών με **εισαγγελίες εντός του δικαστικού συστήματος** οι οποίοι θα ήταν διατεθειμένοι να κινηθούν κατά των παραβιάσεων που λαμβάνουν χώρα μέσα και έξω από τα κέντρα κράτησης.
4. Καθιέρωση διαλόγου με τον Διευθυντή της **αρχής υποδοχής** και αξιοποίηση των δράσεων της κοινωνίας των πολιτών για προώθηση της αλλαγής.²⁹
5. Δημιουργία εξειδικευμένου φορέα στο πλαίσιο του θεσμού του **Συνηγόρου του Πολίτη** ή συμπληρωματικού προς αυτόν, ο οποίος θα χειρίζεται τις καταγγελίες από αιτούντες άσυλο, υπηκόους τρίτων χωρών και παράτυπους μετανάστες σε βάρος διοικητικών αρχών και φορέων επιβολής του νόμου που παραβιάζουν τα δικαιώματά τους, με επιπλέον στόχο τη συγκέντρωση βέλτιστων πρακτικών και την ενθάρρυνση της ανάληψης πιλοτικών δικαστικών υποθέσεων (strategic litigation).
6. Ανάγκη ανάληψης εποπτικού ρόλου εκ μέρους του **Συνηγόρου του Πολίτη** όσον αφορά την εφαρμογή της νέας διαδικασίας για πρόσβαση σε άσυλο, όπως προβλέπεται στο νέο νόμο 3907/2011³⁰.
7. Διατήρηση επαφής με τα όργανα της ΕΕ για να ενημερώνονται σχετικά με την κατάσταση στην Ελλάδα ούτως ώστε να εξασφαλιστεί πως παίρνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και αναπτύσσουν επαρκή μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης, επιστημαίνοντας παράλληλα πως για να είναι μακροπρόθεσμη, η αλλαγή πρέπει να επέλθει μέσα από την Ελλάδα.
8. **Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ΜΚΟ μέσω της δημιουργίας ενός δικτύου αλληλεγγύης** με στόχο την ανάπτυξη κοινών δράσεων στην Ελλάδα, αλλά και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο μέσω κεντρικών οργανώσεων. Κατά την καθιέρωση αυτών των δικτύων, πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν οι προκλήσεις και οι περιορισμοί που αντιμετωπίζουν οι ΜΚΟ λόγω των ελάχιστων ανθρωπίνων πόρων και ευκαιριών χρηματοδότησής τους.

²³ Αντανακλούν τους προβληματισμούς που εκφράστηκαν σε πρόσφατες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Υπόθεση *Bygvlashvili* κατά Ελλάδας της 25ης Σεπτεμβρίου 2012, Υπόθεση *Ahmade* κατά Ελλάδας της 25ης Σεπτεμβρίου 2012, Υπόθεση *Lin* κατά Ελλάδας της 6ης Νοεμβρίου 2012) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Ανάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT), *Report to the Government of Greece on the visit to Greece from 19 to 27 January 2011*

²⁴ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

²⁵ Η «Μη επαναπρώθηση» αναφέρεται στη νομοθετική αρχή που αφορά την απαγόρευση της μεταφοράς από ένα Συμβαλλόμενο Κράτος σε άλλο Κράτος στο οποίο υπάρχει κίνδυνος τέτοιου είδους κακομεταχείρισης, η οποία αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε σχέση με το Άρθρο 3 της *Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου* (ΕΣΔΑ).

²⁶ 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής»

²⁷ Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, *Unaccompanied Minors* (2012)

²⁸ Στη Λέσβο δημιουργήθηκε ένα δίκτυο εθελοντικών οργανώσεων και ενεργών πολιτών, το «*Χωριό του Όλοι Μαζί*», ως ένδειξη αλληλεγγύης απέναντι στους μετανάστες που βρίσκονται στο νησί, με στόχο να τους παρέχει υποστήριξη και βοήθεια.

²⁹ Αυτόθι.

³⁰ 3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής»

Ρατσιστική Βία και Λογοδοσία της Αστυνομίας

Ελληνικές και διεθνείς ΜΚΟ έχουν αναφέρει ότι, τελευταία, οι ρατσιστικές επιθέσεις εναντίον μεταναστών έχουν αυξηθεί σε αριθμό και βιαιότητα, οδηγώντας σε πιο σοβαρούς τραυματισμούς. Η σχεδόν παντελής έλλειψη λογοδοσίας της Αστυνομίας για τις αποκάλυπτες ψυχολογικές και σωματικές επιθέσεις εναντίον μεταναστών που λαμβάνουν χώρα στους δρόμους και σε αστυνομικά τμήματα της Αθήνας και άλλων περιοχών, μπροστά στα μάτια των περαστικών, απειλεί τα θεμελιώδη στοιχεία που συνθέτουν μια δημοκρατική κοινωνία.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση, η ελληνική Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και 23 ΜΚΟ δημιούργησαν το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας³¹, το οποίο αποσκοπεί στην καταγραφή περιστατικών με ρατσιστικό κίνητρο και στην ανάπτυξη μιας σειράς προτάσεων για την αποτροπή εγκλημάτων αυτού του είδους, καθώς δεν υπάρχει κανένας επίσημος εθνικός μηχανισμός που να ασχολείται με τέτοια περιστατικά. Ανάμεσα στις δραστηριότητες που έχουν υλοποιηθεί κατά καιρούς περιλαμβάνονται σεμινάρια που διδάσκουν στους συμμετέχοντες πώς να καταγγέλλουν μια επίθεση μέσω του Δικτύου με στόχο τη συγκέντρωση αξιόπιστων δεδομένων, τα οποία ωστόσο δεν έχουν ακόμη καταφέρει να αποδειχθούν επιτυχή, καθώς ο αριθμός των υποβαλλόμενων καταγγελιών για ρατσιστική βία συνεχίζει να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Εκτός από τα ρατσιστικά εγκλήματα που διαπράττονται από Έλληνες πολίτες, αναφορές από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών υποδεικνύουν ότι ολοένα περισσότερες

Πρόσφατες εκθέσεις για την αστυνομική βία και τη βία εναντίον των μεταναστών στην Ελλάδα:

- Διεθνής Αμνηστία, [Αστυνομική Βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο «Μεμονωμένα Περιστατικά»](#) (2012)
- Human Rights Watch, [Μίσος στους δρόμους](#) (2012)

επιθέσεις εναντίον μεταναστών πραγματοποιούνται από όργανα της τάξης. Τα περιστατικά βασανιστηρίων και κακομεταχείρισης υπό αστυνομική κράτηση και φυλάκιση στερούν από τους μετανάστες τη δυνατότητα πρόσβασης σε προστασία, απονομή δικαιοσύνης και αποκατάσταση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία³² που συγκέντρωσε το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας το 2012, από τις 80 καταγεγραμμένες ρατσιστικές επιθέσεις, οι 15 αφορούν περιστατικά χρήσης βίας από την αστυνομία κατά τη διάρκεια ελέγχων εξακρίβωσης στοιχείων, καθώς και περιστατικά κακομεταχείρισης ατόμων που βρίσκονταν υπό κράτηση. Άλλες ενέργειες ή παραλείψεις για τις οποίες ευθύνονταν όργανα της τάξης ήταν η καταστροφή επίσημων εγγράφων, η έλλειψη συστηματικής μεθόδου για τη διερεύνηση και τη διαχείριση καταγγελιών και οι καθυστερήσεις στη δίωξη και τιμωρία των δραστών. Επιπλέον, ελάχιστα περιστατικά καταγγέλλονται, καθώς οι μετανάστες φοβούνται τα αντίποινα, τη σύλληψη και την απέλαση και, επιπλέον, δεν εμπιστεύονται το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, λόγω της προστασίας που παρέχουν οι αστυνομικοί στους συναδέλφους τους, αρνούμενοι να μιλήσουν ή να καταθέσουν για τυχόν περιπτώσεις κακοποίησης.

³¹ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: <http://www.unhcr.gr/1againstracism/category/racist-violence-recording-network/>

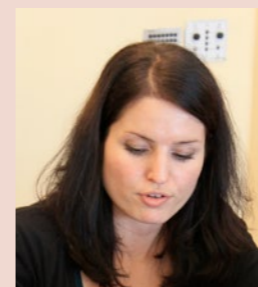
³² Δίκτυο καταγραφής ρατσιστικής βίας, [Παρουσίαση Αποτελεσμάτων 1.1.2012 - 30.9.2012](#)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Ρατσιστική βία και λογοδοσία της Αστυνομίας

ΔΩΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Διεθνής Αμνηστία – Ελληνικό Τμήμα

Τον Ιούλιο του 2012, η Διεθνής Αμνηστία δημοσίευσε μια έκθεση με τίτλο «**Αστυνομική βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο “μεμονωμένα περιστατικά”**»³³ η οποία εστιάζει στις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από Έλληνες αστυνομικούς. Περιγράφει αναλυτικά τη χρήση υπερβολικής βίας και κακομεταχείρισης σε κέντρα κράτησης, ενώ επιπλέον παρέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη διάχυτη και αποδεκτή ρατσιστική νοοτροπία που «συγχωρεί» τη βία εναντίον των μεταναστών.

Επιθέσεις με ρατσιστικό κίνητρο

Από το 2010 μέχρι σήμερα, πολίτες τρίτων χωρών, μεταξύ των οποίων αιτούντες άσυλο, καθώς και τόσο νόμιμοι όσο και παράτυποι μετανάστες, γίνονται ολοένα πιο έντονα στόχος ρατσιστικής βίας η οποία, όπως αναφέρεται, ασκείται από μέλη και υποστηρικτές ακροδεξιών ομάδων, εκπροσώπους των αρχών επιβολής του νόμου, αλλά και απλούς πολίτες. Τον τελευταίο χρόνο, ωστόσο, οι παράνομες πράξεις βίας αυτού του είδους έχουν λάβει μια ανησυχητική διάσταση, η οποία έφτασε στο αποκορύφωμά της τον Αύγουστο του 2012, με τη δολοφονία ενός Ιρακινού πολίτη με μαχαίρι³⁴. Μέλη μεταναστευτικών και προσφυγικών κοινοτήτων, καθώς και ανεπίσημα τζαμιά³⁵, καταστήματα και κοινοτικά εντευκτήρια έχουν στοχοποιηθεί, με πολλά περιστατικά να καταλήγουν σε τραυματισμούς με μαχαίρι και άγριους ξυλοδαρμούς.

Στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης και των αυστηρών μέτρων λιτότητας, καθώς και της πρόσφατης εισόδου στη Βουλή του ακροδεξιού κόμματος της Χρυσής Αυγής μετά τις εκλογές του 2012, σε όλους τους τομείς της ελληνικής κοινωνίας αναφύονται ολοένα περισσότερα αισθήματα εχθρικά προς τους μετανάστες. Επιχειρήσεις όπως ο Ξένιος Ζευς,³⁶ η μαζική έφοδος της αστυνομίας κατά των μεταναστών τον Αύγουστο του 2012, γεννούν φόβους για διακρίσεις κατά ατόμων με βάση την υποτιθέμενη εθνική καταγωγή τους, καθώς και για τον κίνδυνο μεροληπτικές επιχειρήσεις αυτού του είδους να πυροδοτήσουν ακόμη περισσότερες επιθέσεις και αισθήματα ξενοφοβίας.

Όργανα της τάξης στο ρόλο του δράστη

Αιτούντες άσυλο, μετανάστες και πρόσφυγες έχουν καταγγείλει όργανα της τάξης ως δράστες τέτοιων ρατσιστικών επιθέσεων. Κατά το διάστημα Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2011, από τα 63 καταγεγραμμένα περιστατικά βίας με ρατσιστικό κίνητρο, τα 18 συνδέονταν με αστυνομική βία, ενώ το ίδιο ίσχυε για τα 15 από τα 87 περιστατικά που καταγράφηκαν από το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2012³⁷.

Στα ανησυχητικά πρώτα ευρήματα και συμπεράσματα του εν λόγω Δικτύου περιλαμβάνονται περιστατικά υπερβολικής χρήσης βίας, συστηματική ατιμωρησία, καθώς οι αρχές δεν διερευνούν περιστατικά αυτού του είδους, και έλλειψη μέτρων για την προστασία υπηκόων τρίτων χωρών από εγκλήματα με ρατσιστικό κίνητρο.

³³ Διεθνής Αμνηστία, [Αστυνομική βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο «Μεμονωμένα Περιστατικά»](#) (2012)

³⁴ Τα Νέα, [Ρουπακιώτης: Επικίνδυνη η αύξηση των ρατσιστικών επιθέσεων](#), 13 Αυγούστου 2012

³⁵ Greece Reporter, [Without a Mosque, Greece's Muslims Go Underground](#), 6 Σεπτεμβρίου 2012

³⁶ Ενημερωτικό δελτίο PICUM, [Mass arrests, 7,000 identifications and 2,000 arrests](#), 20 Αυγούστου 2012
The Guardian, [Greek crackdown on illegal immigrants leads to mass arrests](#), 7 Αυγούστου 2012

³⁷ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: <http://www.unhcr.gr/1againstracism/category/racist-violence-recording-network/>

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ρατσιστική βία και αστυνομική ατιμωρησία

ΑΗΜΕΔ ΜΟΑΩΙΑ, Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών

Ένα από τα πρώτα σοβαρά περιστατικά ένοπλης ρατσιστικής βίας που καταγράφηκαν έλαβε χώρα τον Οκτώβριο του 1999, όταν ο Π. Καζάκος³⁹ κυκλοφορούσε επί τέσσερις ημέρες πυροβολώντας μετανάστες. Οι συστηματικές επιθέσεις εναντίον μεταναστών άρχισαν ουσιαστικά μετά τις εκλογές του 2004, όταν το ακροδεξιό κόμμα ΛΑΟΣ μπήκε για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και κλιμακώθηκαν κατά τις Ευρωεκλογές του 2009.

Μετά τις εκλογές του 2012, οι βίαιες επιθέσεις κατά ατόμων από μέλη του ακροδεξιού κόμματος της Χρυσής Αυγής έγιναν καθημερινό φαινόμενο. Η Χρυσή Αυγή ισχυρίστηκε αρχικά ότι στοχοποιούσε τους παράτυπους μετανάστες, αλλά τελικά στο στόχαστρό της μπήκαν όλοι οι μετανάστες σε σημεία-κλειδιά όπως καταστήματα, εταιρικά γραφεία κ.λπ. που τους άνηκαν.

Το βασικό πρόβλημα δεν είναι να βρεθούν οι δράστες και να παραπεμφθούν στη δικαιοσύνη, αλλά το πρωταρχικό ζήτημα είναι να μπορούν τα θύματα να υποβάλουν καταγγελία, κάτι που έχει καταστεί σχεδόν αδύνατον εξαιτίας της εμπλοκής της αστυνομίας.

Ο έλεγχος και η καταγραφή των περιστατικών δεν είναι κάτι που εμπίπτει στο ρόλο ούτε των ΜΚΟ ούτε του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης: θα πρέπει να υπάρχει ένας εναλλακτικός εποπτικός φορέας. Έχει προταθεί να αφαιρεθεί η αρχική διαδικασία από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (και την αστυνομία) και να ανατεθεί στον Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος είναι αυτή τη στιγμή η αρμόδια αρχή για την εφαρμογή της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Αυτή η πρόταση θα σήμαινε επέκταση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων του.

³⁹ Athens News, [Racist gunman pleads insanity again](#), 8 Νοεμβρίου 2002

...

Όταν, τον Αύγουστο του 2012³⁸, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη ανακοίνωσε την ίδρυση ειδικού αστυνομικού σώματος για την αντιμετώπιση εγκλημάτων με ρατσιστικό κίνητρο, το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας παρείχε κάποιες βασικές κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να περιλαμβάνει μια τέτοια πρωτοβουλία προκειμένου να είναι δίκαιη, ισχυρή και αποτελεσματική:

- σαφές νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά τη στελέχωση και την ευθύνη των αρμόδιων υπηρεσιών, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία όλων των θυμάτων εγκληματικών ενεργειών χωρίς διακρίσεις και ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους
- ένας νέος κανονισμός ο οποίος να περιγράφει τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται όταν ένα θύμα υποβάλλει καταγγελία για ρατσιστική βία σε αυτά τα ειδικά τμήματα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων προφύλαξης για μετανάστες χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα

Η Διεθνής Αμνηστία έχει εκφράσει εδώ και καιρό ανησυχίες σχετικά με τα αυξανόμενα περιστατικά βίας σε βάρος υπηκόων τρίτων χωρών με δράστες όργανα της τάξης, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων κακομεταχείρισης κατά τη διάρκεια συλλήψεων ή/και κράτησης, καθώς και συστηματικής ατιμωρησίας σε σχέση με εγκλήματα αυτού του είδους. Πολλές καταγγελίες αφορούσαν βασανιστήρια και άλλες μορφές κακομεταχείρισης, ιδίως σε ότι αφορά άτομα που ετίθεντο υπό κράτηση για λόγους που αφορούσαν θέματα μετανάστευσης, με πολλούς μετανάστες να αναφέρουν ότι η κακομεταχείριση έλαβε χώρα όταν ζήτησαν ιατρική φροντίδα, πρόσβαση σε τηλέφωνο ή σε διαδικασία υποβολής καταγγελιών όσον αφορά τη διάρκεια και τις συνθήκες κράτησης.

Κακομεταχείριση κατά την κράτηση

Τον Μάιο του 2011, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη έλαβε υπ' όψιν τις συστάσεις της Διεθνούς Αμνηστίας και τις έθεσε σε εφαρμογή μέσω της δημιουργίας ενός εντύπου που επέτρεπε την καταγγελία περιπτώσεων κακομεταχείρισης και κακών συνθηκών κράτησης από άτομα που βρίσκονταν υπό κράτηση. Το έντυπο ήταν διαθέσιμο σε δεκαέξι γλώσσες. Ωστόσο, βάσει πληροφοριών από κρατούμενους, πολλοί από αυτούς δεν φαίνεται να έλαβαν αυτό το έντυπο, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις τα έντυπα υπήρχαν μόνο αναρτημένα σε πίνακες ανακοινώσεων και έτσι, καθώς βρίσκονταν έξω από τους χώρους των κελιών, δεν ήταν προσβάσιμα στους κρατούμενους. Σε έρευνες που πραγματοποίησε σε κέντρα κράτησης στις περιοχές του Έβρου και της Κορινθίας, η Διεθνής Αμνηστία διαπίστωσε ότι συνέχιζαν να υπάρχουν αναφορές για κακομεταχείριση και κακές συνθήκες κράτησης, καθώς και περιορισμένη έως μηδενική πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των κρατούμενων.

Οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι βρίσκονται υπό κράτηση για λόγους μετανάστευσης πρέπει να προστατεύονται μέσω συγκεκριμένων μέτρων προφύλαξης τα οποία εγγυώνται τη μεταχείρισή τους σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενώσω βρίσκονται υπό κράτηση, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται για τις κατηγορίες σε βάρος τους, να λαμβάνουν ιατρική και νομική βοήθεια και να επικοινωνούν με τον έξω κόσμο, με την έννοια ότι μπορούν να δέχονται επισκέψεις από συγγενικά πρόσωπα και να διατηρούν επαφή μαζί τους.

Τρόποι καταπολέμησης της νοοτροπίας ατιμωρησίας

Σε περιπτώσεις παραβιάσεων, οι υπεύθυνοι πρέπει να παραπεμπονται στη δικαιοσύνη, καθώς τα όργανα της τάξης δεν είναι υπεράνω του νόμου, αλλά υπόκεινται σε αυτόν, ενώ τα θύματα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικές διαδικασίες αποζημίωσης ώστε να επιτυγχάνεται η αποκατάστασή τους.

Η κλιμάκωση της βίας εναντίον των μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των επιθέσεων με ρατσιστικό κίνητρο, απαιτεί άμεση αντιμετώπιση, η οποία ωστόσο δεν έχει υπάρξει μέχρι σήμερα. Μεγάλο μέρος του προβλήματος είναι η έλλειψη τιμωρίας για επιθέσεις τέτοιου είδους από όργανα της τάξης ή άλλους δράστες, γεγονός που κάνει πολλά θύματα βίας να σιωπούν από φόβο.

³⁸ Digital Journal, [Greece to establish police department to deal with racist violence](#), 23 Αυγούστου 2012

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ανησυχίες σχετικά με την προστασία των μεταναστών ενόψει της αυξανόμενης ρατσιστικής βίας και αστυνομικής ατιμωρησίας

- Η έλλειψη πρόσβασης σε έναν αποτελεσματικό και ανεξάρτητο μηχανισμό υποβολής καταγγελιών, η οποία οφείλεται, μεταξύ άλλων, στις διαδικαστικές καθυστερήσεις που μπορεί τελικά να προκαλέσουν την «εκπνοή» της καταγγελίας λόγω παραγραφής των αδικημάτων, καθώς και στον κυρίαρχο φόβο σύλληψης και απέλασης που επισκιάζει τη δυνατότητα καταγγελίας των παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Η έλλειψη πρόσβασης σε νομική εκπροσώπηση, για την πλήρη διεκπεραίωση των καταγγελιών και τη διεκδίκηση κατάλληλων αποζημιώσεων.
- Η νομιμοποίηση επιχειρήσεων εφόδου όπως ο Ξένιος Ζευς, οι οποίες ήταν μεροληπτικές και βασίζονταν σε φυλετικές προκαταλήψεις, με αποτέλεσμα τη σύλληψη και την πολύωρη κράτηση μεταναστών με νόμιμα έγγραφα.
- Ο ρόλος της αστυνομίας σε τέτοιες επιχειρήσεις και σε άλλα περιστατικά βίας, η έλλειψη σωστής εκπαίδευσης και το γεγονός ότι οι ίδιοι οι αστυνομικοί είναι συχνά δράστες ρατσιστικών επιθέσεων οι οποίοι μένουν ατιμώρητοι, είναι στοιχεία που προκαλούν έντονο προβληματισμό. Υπάρχει συστηματική έλλειψη απόδοσης ευθυνών σε αστυνομικούς.
- Οι δυσκολίες όσον αφορά τη διασφάλιση της εκδίκασης σχετικών υποθέσεων, έτσι ώστε να δημιουργηθεί νομικό προηγούμενο και νομολογία για επαναλαμβανόμενες πράξεις ρατσιστικής βίας.
- Η ανάγκη αντιμετώπισης και καταγραφής των περιστατικών ποινικοποίησης της παροχής βοήθειας, καθώς αυτή τη στιγμή οι δημόσιοι υπάλληλοι διατρέχουν τον κίνδυνο να τους επιβληθούν πρόστιμα όταν παρέχουν υποστήριξη και βοήθεια σε παράτυπους μετανάστες.
- Η ελλιπής καταγραφή και κάλυψη των περιπτώσεων ρατσιστικής βίας από τα κυρίαρχα ΜΜΕ, η οποία χαρακτηρίζεται από μεροληψία και συχνά ενθαρρύνει το αρνητικό κλίμα κατά των μεταναστών. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη διαύλων επικοινωνίας ανάμεσα στα ΜΜΕ, τις τοπικές ΜΚΟ και τους μετανάστες, αλλά και στο γεγονός ότι δεν υπάρχει κάποιος αρμόδιος για τη διευθέτηση τέτοιων ζητημάτων εντός του κρατικού μηχανισμού.

Συμμετέχοντες στην παράλληλη ομάδα εργασίας με θέμα "Ρατσιστική βία και λογοδοσία της αστυνομίας"

Συστάσεις

Μέσω ομαδικής συζήτησης, διαμορφώθηκαν συστάσεις για την αντιμετώπιση της ρατσιστικής βίας και της αστυνομικής ατιμωρησίας στην Ελλάδα, έχοντας παράλληλα ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις ΜΚΟ και τα όργανα της τάξης.

- 1. Δημιουργία διαύλου επικοινωνίας με** την Πανελλήνια Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων για το θέμα αυτό, καθώς δεν είναι μόνο μεμονωμένοι αστυνομικοί που εκδηλώνουν ρατσιστική συμπεριφορά, αλλά ο ίδιος ο θεσμός που ευθύνεται για τη διάπραξη και τη συγκάλυψη ρατσιστικών επιθέσεων.
- 2. Ανάπτυξη ενός δικτύου συμμάχων,** το οποίο θα περιλαμβάνει δικηγόρους, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα θύματα ρατσιστικής βίας μπορούν να υποβάλλουν τις καταγγελίες τους και να έχουν πρόσβαση στους μηχανισμούς απονομής δικαιοσύνης, έτσι ώστε να καταπολεμηθεί η σημερινή νοοτροπία ατιμωρησίας για πράξεις αυτού του είδους..
- 3. Προσέγγιση** του ευρύτερου κοινού μέσα από εκστρατείες ευαισθητοποίησης, τόσο στα παραδοσιακά ΜΜΕ όσο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σχετικά με την πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και τις υποχρεώσεις του ελληνικού κράτους όσον αφορά την καταπολέμηση των προκαταλήψεων, της υφιστάμενης εκθρόνισης και του φόβου.
- 4. Επικοινωνία και συνεργασία** - Δημιουργία μιας πλατφόρμας ΜΚΟ, οι οποίες θα συνεργάζονται με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και την υποστήριξη των δραστηριοτήτων κοινής νομικής εκπροσώπησης προκειμένου να υπάρξει ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματα των μεταναστών για αποτελεσματικές πολιτικές και πρακτικά μέτρα αντιμετώπισης.
- 5. Επικοινωνία με τα ΜΜΕ** - Οι ΜΚΟ πρέπει να αναπτύξουν σαφή μηνύματα, καθώς και μια βάση δεδομένων με γεγονότα και μαρτυρίες που μπορούν να κοινοποιούν σε δημοσιογράφους, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η σωστή καταγραφή της πραγματικής κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι υποστηρικτές τους.
- 6. Αναγνώριση του γεγονότος ότι το φαινόμενο της ρατσιστικής βίας δεν περιορίζεται στην Ελλάδα** - Πρόκειται για πανευρωπαϊκό φαινόμενο και, επομένως, όλα τα υφιστάμενα δίκτυα πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να συνεργαστούν για την καταπολέμησή του.

Οι Νομικές Στρατηγικές ως Εργαλεία Θετικών Αλλαγών

Η Ελλάδα έχει υπογράψει και επικυρώσει τις περισσότερες ευρωπαϊκές⁴⁰ και διεθνείς συνθήκες για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων χωρίς διακρίσεις. Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε πολιτική ή πρακτική που αντίκειται σε αυτούς τους νόμους μπορεί να αμφισβητηθεί ως παράνομη.

Στην Ελλάδα, όπως ισχύει και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, η αιτία του προβλήματος δεν είναι η έλλειψη δικαιωμάτων, αλλά η έλλειψη ενημέρωσης και γνώσης σχετικά με τα δικαιώματα των μεταναστών, καθώς και οι ανεπαρκείς μηχανισμοί εφαρμογής και προστασίας οι οποίοι εμποδίζουν τους μετανάστες να απολαμβάνουν αυτά τα δικαιώματα.

Οι νομικές διαδικασίες αποτελούν χρήσιμα εργαλεία ως μέσο για την προστασία των δικαιωμάτων, αλλά και ως μέσο για την ευαισθητοποίηση σε βασικά σημεία προβληματισμού όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή αυτών των δικαιωμάτων. Η ανάπτυξη νομολογίας είναι απαραίτητη για τη συνεχή επανεξέταση της νομοθεσίας σε σχέση με το τι συμβαίνει στην πραγματικότητα, καθώς και για την επέκταση των δραστηριοτήτων των ΜΚΟ πέρα από τις χρηματοδοτούμενες μέσω προγραμμάτων εργασίες. Η νομική διευθέτηση μπορεί να είναι μια γόνιμη μέθοδος για την προσέλκυση χρηματοδότησης και συνεργασιών με συμμάχους.

⁴⁰ Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, Οδηγία της ΕΕ για τη φυλετική ισοτιμία, Οδηγία για την ισοτιμία στην απασχόληση, και Ευρωπαϊκός Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης ισχύει για όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους, εκτός από τα άρθρα των οποίων το πεδίο εφαρμογής περιορίζεται ρητά στους Ευρωπαίους πολίτες. Το παράρτημα του *Αναθεωρημένου Χάρτη* ορίζει ότι τα άρθρα 1-17 και 20-31 δεν ισχύουν για αλλοδαπούς «εκτός αν είναι υπήκοοι των Συμβαλλόμενων Μερών και διαμένουν νόμιμα ή εργάζονται κανονικά στο έδαφος του ενδιαφερόμενου Συμβαλλόμενου Μέρους». Τα άρθρα 18 και 19 δεν ορίζουν τη νόμιμη παρουσία ως απαραίτητη για την ισχύ όλων των πτυχών αυτών των δικαιωμάτων, αν και ισχύουν ρητά μόνο για τους υπηκόους των συμβαλλόμενων μερών.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Χρήση νομικών διαδικασιών για την προώθηση θετικών αλλαγών στη ζωή των μεταναστών στην Ελλάδα

SIMON COX, Open Society Justice Initiative

Με τη χρηματοδότηση του George Soros, το δίκτυο Open Society Foundations (OSF) επικυρώνει και υποστηρίζει το έργο της οικοδόμησης και της προώθησης ανοικτών κοινωνιών σε όλο τον κόσμο.

Η πρωτοβουλία Open Society Justice Initiative συμμετέχει σε αυτό το έργο χρησιμοποιώντας το νόμο, συμπεριλαμβανομένης της νομικής διευθέτησης. Στόχος είναι η αξιοποίηση της νομοθεσίας για τη διασφάλιση αλλαγών στο σύστημα, μεταξύ άλλων, μέσα από δικαστικές αποφάσεις, αλλά και ως μέσο για την ευαισθητοποίηση και την άσκηση επιρροής στους φορείς διαμόρφωσης πολιτικής και σε άλλους σημαντικούς παράγοντες.

Προτού βρούμε λύσεις, είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε τη θεωρία της αλλαγής (γιατί, δηλαδή, είναι αναγκαία η επίτευξη ενός μακροπρόθεσμου στόχου) και το πρόβλημα. Τα βασικά προβλήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι τα εξής:

- Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα του ασύλου βασίζεται στην αρχή ότι η αίτηση για άσυλο πρέπει να υποβάλλεται στην πρώτη χώρα εισόδου στο έδαφος της ΕΕ. Την πολιτική αυτή αντανάκλα ο Κανονισμός του Δουβλίνου. Λόγω της γεωγραφικής δομής της Ευρώπης, αυτό σημαίνει ότι η κατανομή των μεταναστευτικών ροών δεν θα είναι ποτέ ομοιόμορφη.
- Η προσδοκία ότι η Ελλάδα πρέπει να διαχειρίζεται όλους σχεδόν τους μετανάστες που εισέρχονται στην Ευρώπη μέσα από τα σύνορά της, τη στιγμή που άλλα κράτη μέλη της ΕΕ υπογράφουν διμερείς συμφωνίες (π.χ. ανάμεσα στην Ιταλία και τη Λιθuania) για τον περιορισμό των παράτυπων μεταναστευτικών ροών, οι οποίες δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μια αξιοσημείωτη προσέγγιση που έχουν ακολουθήσει Έλληνες δικηγόροι είναι η παροχή υποστήριξης σε αιτούντες άσυλο οι οποίοι δεν μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στη διαδικασία παροχής ασύλου στην Ελλάδα προκειμένου να τους βοηθήσουν να υποβάλουν την αίτησή τους σε άλλες χώρες της ΕΕ. Μπορεί να υπάρχει ακόμη και δυνατότητα υποστήριξής τους για τη διεκδίκηση αξιώσεων μέσω δικαστηρίων σε αυτές τις χώρες. Αυτές οι πρωτοβουλίες δεν μπορούν να αντικαταστήσουν την υποχρέωση του κράτους για εύρεση μιας κοινής πολιτικής λύσης. Οι δικηγόροι μπορούν επίσης να βοηθήσουν στη μεταβολή των συνθηκών και των διαδικασιών κράτησης στην Ελλάδα μέσα από την αμφισβήτηση πολιτικών και πρακτικών και την άσκηση πίεσης στις αρχές επιβολής του νόμου.

Η ανάληψη πιλοτικών δικαστικών υποθέσεων (strategic litigation) αποτελεί σημαντικό νομικό εργαλείο προκειμένου να φανεί ότι η Ελλάδα δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της, καθώς και ότι η ΕΕ δεν αντιδρά απέναντι στο πρόβλημα της δυσανάλογης κατανομής των αιτήσεων για άσυλο ανάμεσα στα κράτη μέλη της.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Ο ρόλος του νόμου στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μεταναστών

ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΥΛΟΧΕΡΗΣ, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

Οι Έλληνες δικηγόροι μπορούν να παίξουν βασικό ρόλο στα εθνικά δικαστήρια της Ελλάδας, στα εθνικά δικαστήρια των άλλων κρατών μελών της ΕΕ, αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με στόχο την παροχή δικαιοσύνης και αποκατάστασης στους μετανάστες, την ανάπτυξη νομολογίας και τη μελλοντική αποτροπή των παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

Υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης της συνεργασίας ανάμεσα στους δικηγόρους και τους φορείς προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έτσι ώστε να αναπτυχθεί ισχυρή στρατηγική νομικής διευθέτησης (strategic litigation) και να γίνει σαφώς κατανοητή η πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν τα άτομα των οποίων τα δικαιώματα παραβιάζονται.

Βασικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά τη νομική διευθέτηση:

- Τα ελληνικά δικαστήρια είναι ήδη επιβαρυνμένα με πολύ μεγάλο αριθμό υποθέσεων προς εκδίκαση.
- Η έλλειψη γνώσης εκ μέρους των δικηγόρων σχετικά με την πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες. Οι δικηγόροι μπορεί να έχουν και αυτοί φόβους και προκαταλήψεις απέναντι στους μετανάστες.
- Η έλλειψη χρηματοδότησης και πόρων που θα επιτρέψουν στους εργαζομένους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να υλοποιήσουν το έργο τους και να βοηθήσουν τους μετανάστες και τους αιτούντες άσυλο ώστε να διασφαλίσουν ότι τα δικαιώματά τους γίνονται σεβαστά και ότι υπάρχει αποκατάσταση σε περίπτωση παραβιάσεων.

Η νομική διευθέτηση πρέπει να καθοδηγείται από μια ομάδα ανθρώπων με σύμπνοια και κοινές ιδέες, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι η αλλαγή θα είναι επιτυχής και μόνιμη. Υπάρχει επίσης η ανάγκη χρηματοδότησης για την υποστήριξη δραστηριοτήτων αυτού του είδους.

Συστάσεις

Μέσα από τις παρουσιάσεις και την ομαδική συζήτηση που ακολούθησε, προέκυψαν οι ακόλουθες συστάσεις.

1. **Δημιουργία διασύνδεσης ανάμεσα στους φορείς προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους δικηγόρους** με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία έτσι ώστε να καταδειχθούν οι αστοχίες του κράτους ως προς την τήρηση των υποχρεώσεών του σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
2. **Επικέντρωση στη διαμόρφωση νομολογίας** – Πρέπει να υλοποιηθούν πρωτοβουλίες οι οποίες θα ενισχύσουν το έργο των δικηγόρων για την απονομή δικαιοσύνης και την ανάπτυξη νομολογίας η οποία θα ευαισθητοποιεί απέναντι στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των μεταναστών.
3. **Συγκέντρωση χρηματικών ποσών για ανάπτυξη στρατηγικής νομικής διευθέτησης** – Τα διάφορα ιδρύματα θα πρέπει να δημιουργήσουν ευκαιρίες χρηματοδότησης για τις ΜΚΟ, έτσι ώστε αυτές να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν στρατηγικές νομικής διευθέτησης προκειμένου να υποστηρίξουν και να συμπληρώσουν τις στρατηγικές υπεράσπισης και ευαισθητοποίησης που ακολουθούν σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών.

Εφαρμόζοντας Επικοινωνιακές και Χρηματοδοτικές Στρατηγικές

Η επικοινωνία και η πληροφόρηση παίζουν στρατηγικό ρόλο στο έργο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Μια αποτελεσματική και αποδοτική στρατηγική επικοινωνίας συμβάλλει στην αποστολή και τις δραστηριότητες των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η ανάπτυξη σαφούς, περιεκτικού και στοχευμένου μηνύματος είναι ζωτικής σημασίας για κάθε οργάνωση που επιθυμεί να προβάλλει το έργο της και να προσεγγίσει εταίρους και χορηγούς.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε το ρόλο τόσο των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης όσο και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη διαδικασία ευαισθητοποίησης του κοινού. Το φαινόμενο της μετανάστευσης αναφέρεται εκτενώς από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Ελλάδα, αλλά οι αναφορές αυτές δεν αντικατοπτρίζουν πάντα την πραγματικότητα που βιώνουν οι μετανάστες. Όλο και περισσότερο, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών γίνονται πολύτιμες πηγές πληροφόρησης για τα μέσα ενημέρωσης και αυτός ο νέος ρόλος θα πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω ώστε να υποστηρίξει τις δραστηριότητές τους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΑΝΕΛ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ο Ρόλος των ΜΜΕ στην Παρουσίαση της Μετανάστευσης στην Ελλάδα

ΝΙΚΟΣ ΜΑΛΚΟΥΤΖΗΣ, Αγγλική έκδοση εφημερίδας "Καθημερινή"/
Inside Greece

Παρά την ύπαρξη κάποιων αξιόλογων ρεπορτάζ σχετικά με το ζήτημα της μετανάστευσης και την κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες στην Ελλάδα σήμερα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης εν γένει στην Ελλάδα δεν έχουν ανταποκριθεί αποτελεσματικά στο θέμα αυτό. Υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία μιας γραμμής επικοινωνίας μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των δημοσιογράφων προκειμένου να αντιμετωπιστεί το επείγον του θέματος σε σχέση με τις συνθήκες κράτησης,

τις απελάσεις κλπ. Καθώς η οικονομική κρίση έχει πλήξει και τον τομέα των μέσων ενημέρωσης, οι δημοσιογράφοι αντιμετωπίζουν σκληρότερες συνθήκες εργασίας (π.χ. μείωση μισθού, πόρων κλπ.). Η κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να αναλάβει το ρόλο του εμπειρογνώμονα παρέχοντας δεδομένα και στοιχεία, προσφέροντας χρόνο για συζήτηση, εξηγήσεις κλπ, ειδικά σε σχέση με θέματα νομικού περιεχομένου, καθώς ελάχιστοι δημοσιογράφοι έχουν τις γνώσεις και το χρόνο για να κατανοήσουν μια τόσο περίπλοκη ορολογία.

Ο ρόλος των κοινωνικών μέσων δικτύωσης δεν πρέπει να αγνοηθεί, δεδομένου ότι μπορεί να αποτελέσουν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη δημιουργία και την ενθάρρυνση της «δημοσιογραφίας των πολιτών» σε επίπεδο βάσης, κάτι που είναι το κλειδί για την ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης των πολιτών, ειδικά στα θέματα που αναπτύσσονται ταχύτατα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Βασικές Συμβουλές Επικοινωνίας για ΜΚΟ που εργάζονται υπέρ των δικαιωμάτων των μεταναστών, στην πληγείσα από την κρίση Ελλάδα ⁴¹

MEHRAN KHALILI, Ειδικός Στρατηγικών Επικοινωνίας με έδρα την Ελλάδα.

Οι έξυπνοι τρόποι επικοινωνίας θα πρέπει να είναι στο επίκεντρο όλων των δραστηριοτήτων σας - διότι η αποτελεσματική επικοινωνία, προς το σωστό ακροατήριο, είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων της οργάνωσής σας. Επιπλέον, εφόσον οι αντίπαλοί σας χρησιμοποιούν έξυπνους τρόπους επικοινωνίας, ένας λόγος παραπάνω να το κάνετε κι εσείς.

Τα καλά νέα είναι ότι μια λειτουργική «επικοινωνιακή μηχανή» δεν χρειάζεται να κοστίζει πολύ. Ακολουθήστε τις παρακάτω 10 συμβουλές για να τη δημιουργήσετε:

Παραγωγή (φτιάξτε τις ιστορίες σας⁴²) - θα πρέπει να γίνεται από την οργάνωση

- 1. Να είστε σαφείς ως προς το στόχο σας:** Μην κάνετε οποιαδήποτε επικοινωνιακή ενέργεια χωρίς να τη συνδέσετε με κάποιο μετρήσιμο βασικό στόχο της οργάνωσής σας.
- 2. Υποστηρίξτε την ιστορία σας:** Ο μέσος δημοσιογράφος / αναγνώστης δεν είναι ειδικός και είναι επιφυλακτικός. Χρησιμοποιήστε έγκυρα δεδομένα και στοιχεία για να πείσετε. Αφαιρέστε το δράμα. Χρησιμοποιήστε ουδέτερη γλώσσα. Αφήστε τα γεγονότα να πουν την ιστορία. Δείξτε, μην περιγράφετε μόνο.
- 3. Βρείτε μια νέα οπτική γωνία:** Ο κόσμος έχει κουραστεί από μηνύματα που προβάλλουν τον πόνο και γίνεται όλο και πιο απαθής προς αυτά. Μια θετική προσέγγιση σε μια ιστορία μπορεί να σας κάνει να ακουστείτε, ενώ παράλληλα θα εφιστά την προσοχή στις αρνητικές ιστορίες που θέλετε πραγματικά να προωθήσετε.
- 4. Χρησιμοποιήστε πρωτότυπη μορφή:** Χρησιμοποιήστε γραφικά, φωτογραφίες, βίντεο (ακόμα και από κινητό τηλέφωνο) αντί για κείμενο (το οποίο δεν διαδίδεται τόσο εύκολα). Έχετε τα εργαλεία - χρησιμοποιήστε τα. Ξαφνιάστε το κοινό.

Διανομή (διαδώστε τις ιστορίες σας) - μπορεί να γίνει από εθελοντές

- 5. Χρησιμοποιήστε τα σύγχρονα εργαλεία διανομής:** Μπείτε στο Twitter και μάθετε να το χρησιμοποιείτε. Είναι ένα μέσο ακτιβισμού για την Ελλάδα, αλλά είναι εξίσου πολύτιμο για συνεχή ενημέρωση. Το Wordpress (blogs) / και το YouTube (βίντεο) αποτελούν επίσης σημαντικά εργαλεία και είναι εύκολα στη χρήση.
- 6. Καλλιεργήστε τις επαφές σας:** Ο καφές είναι το καλύτερο μέσο κοινωνικής δικτύωσης και οι Έλληνες ακτιβιστές είναι μια μικρή κοινότητα. Μην κάθεστε πίσω από μια οθόνη. Βγείτε έξω και δημιουργήστε σχέσεις - αξίζει τον κόπο.

⁴¹ Όλη η παρουσίαση είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο: <https://speakerdeck.com/mkhalili/basic-communications-tips-for-migration-ngos-in-crisis-hit-greece>

⁴² Λέγοντας «ιστορίες» εννοούμε «οτιδήποτε θέλετε να πείτε», π.χ. ανακοινώσεις, έρευνες, μηνύματα υποστήριξης κλπ.

- 7. Σκεφτείτε να προσεγγίσετε διεθνή μέσα ενημέρωσης:** Αν η ιστορία σας είναι αρκετά σημαντική, στοχεύστε τα διεθνή μέσα ενημέρωσης ώστε να μπειτε στην ατζέντα των ελληνικών μέσων με αυτόν τον τρόπο.

Επισκόπηση (ελέγξτε πόσο καλά ελήφθησαν οι ιστορίες σας) - μπορεί να γίνει από εθελοντές

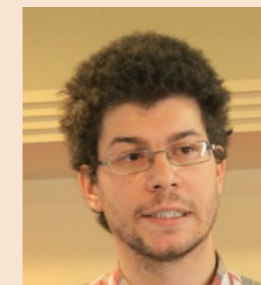
- 8. Χρησιμοποιήστε σύγχρονα εργαλεία επισκόπησης:** Όπως τα Google News/Google Alerts/Twitter.
- 9. Μάθετε το πεδίο:** Δείτε ποιος γράφει για το θέμα σας, ποιοι ασκούν επιρροή, και στείλτε την επόμενη ανακοίνωσή σας απευθείας σε αυτούς.
- 10. Ελέγξτε ξανά το στόχο σας** - Τον πετύχατε; Ενσωματώστε όσα μάθατε στην παραγωγή σας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΝΕΛ

Αναπτύσσοντας Στρατηγικές Επικοινωνίας και Προώθησης⁴³

JAN BRULC, Δίκτυο για τα Δικαιώματα των Μεταναστών (MRN)

Υπάρχει επιτακτική ανάγκη για τις ΜΚΟ να έχουν ένα σαφές μήνυμα και να περιγράψουν την αποστολή τους στους χρηματοδότες καθώς και στους συνεργάτες και υποστηρικτές τους. Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα των Μεταναστών (MRN), ως κομμάτι του επικοινωνιακού του σχεδίου να γίνει γνωστό και να οικοδομήσει ένα δίκτυο ΜΚΟ που ασχολούνται με τα δικαιώματα των μεταναστών, συντονίζει μια εκστρατεία με τίτλο "One Day", εν όψει της Διεθνούς Ημέρας Μεταναστών, στις 18 Δεκεμβρίου. Στο πλαίσιο αυτής της εκστρατείας, το MRN θα παρουσιάσει «το Μανιφέστο των Μεταναστών» που δημιουργήθηκε από το Διεθνές Κίνημα Μεταναστών⁴⁴ ως εργαλείο ευαισθητοποίησης και παρουσίασης του μηνύματός τους.

Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα των Μεταναστών είναι μέλος του PICUM με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Το MRN διεξάγει έρευνες και πραγματοποιεί προγράμματα που στοχεύουν στη διευκόλυνση των μεταναστών και εργάζεται για τη στήριξη τους σε σχέση με βασικά νομοθετικά και πολιτικά ζητήματα.

⁴³ Όλη η παρουσίαση είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο: <http://prezi.com/kui2ushdkx5c/communications-and-advocacy-strategies-athens-2-dec-2012/>

⁴⁴ Το Μανιφέστο των Μεταναστών είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.migrantsrights.org.uk/news/2012/migrant-manifesto-performed-musa-okwonga> και μεταφρασμένο κείμενο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://immigrant-movement.us/wordpress/migrant-manifesto/>

Τα βασικά σημεία δράσεων που έχει υιοθετήσει το MRN για να φέρει σε πέρας την αποστολή του με επιτυχία περιλαμβάνουν:

- Ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανώσεων βάσης που αποτελούν μέρος του δικτύου ώστε να μπορούν να μοιράζονται το μήνυμα του MRN αλλά και, το πιο σημαντικό, ν' αναπτύξουν το δικό τους μήνυμα.
- Ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με τη δημιουργία ανοικτών γραμμών διαλόγου με δημοσιογράφους και τη διασύνδεση με ακτιβιστές μετανάστες.
- Διεξαγωγή ειδικών δραστηριοτήτων με στόχο διαφορετικά ακροατήρια καθώς το μήνυμα και η προσέγγιση προσαρμόζονται ανάλογα με το κάθε στοχευμένο ακροατήριο.

“ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 5 ΒΗΜΑΤΩΝ”

ΣΚΟΠΟΣ

- Διαχωρίστε σε συγκεκριμένους στόχους και καθορίστε καθέναν από αυτούς
- Αποδείξτε ότι υπάρχει ένα πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί
- Δείξτε προβληματισμό σχετικά με το θέμα και προσπαθήστε να βρείτε εναλλακτικές λύσεις ώστε να αναπτύξετε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση
- Δείξτε ότι έχετε γνώση άλλων πρωτοβουλιών και πώς θα τις ενσωματώσετε στο δικό σας πρόγραμμα.

ΜΗΝΥΜΑ

Τρεις πυλώνες:

- i. Προσδιορίστε το πρόβλημα
- ii. Εξηγήστε τη λύση και
- iii. Ποιος θα μεταδώσει το κάθε μήνυμα

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Πώς το πρόγραμμα και το μήνυμα θα μεταδοθούν
- Ζυγίστε και αξιολογήστε την αποτελεσματικότητα των διαφόρων επιλογών

ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

- Σε ποιον θέλετε να απευθυνθείτε;
- Αναπτύξτε διαφορετικά μηνύματα για διαφορετικά ακροατήρια
- Αναζητήστε εναλλακτικά ακροατήρια πέραν των υφιστάμενων συμμάχων τα οποία επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από αυτά τα θέματα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κατά τον καθορισμό των στόχων σας, αναπτύξτε εργαλεία μέτρησης όπως:

- Βασικούς δείκτες απόδοσης: στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των ανθρώπων που προσεγγίσατε μέσα από συναντήσεις, πελατολόγιο και συνδρομητές
- Ανάλυση κινδύνου και εναλλακτικές λύσεις για εμπόδια που πιθανώς αντιμετωπίσατε

Συστάσεις

Μέσα από τις παρουσιάσεις και την ομαδική συζήτηση που ακολούθησε, προέκυψαν οι ακόλουθες συστάσεις σχετικά με τη σημασία της καλής δουλειάς στον τομέα της επικοινωνίας για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1. Σύνδεση με τα ΜΜΕ – Οι ΜΚΟ που εργάζονται στο πεδίο πρέπει να λειτουργούν ως μία ενεργή βάση δεδομένων από γεγονότα και μαρτυρίες της κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες στην καθημερινότητα. Πρέπει επίσης να παρέχουν καθοδήγηση και εποπτεία, εξασφαλίζοντας ότι οι δημοσιογράφοι θα μεταδώσουν το θέμα με ακρίβεια.

2. Ανάπτυξη επικοινωνιακής στρατηγικής – Η επικοινωνία πρέπει να θεωρηθεί ως βασικό στοιχείο του έργου των ΜΚΟ και μία γενική στρατηγική πρέπει να εφαρμοστεί, στο πλαίσιο του υφιστάμενου προγράμματος εργασίας, σύμφωνα πάντα με την αποστολή και τους στόχους της κάθε οργάνωσης.

3. Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης – Εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, οργανώσεις μεταναστών και άλλοι φορείς θα πρέπει να προσεγγίσουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως ένα νέο, εύκολο και αποδοτικό εργαλείο για την ανταλλαγή πληροφοριών, τη δημιουργία συζητήσεων και την κινητοποίηση δράσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Μεταναστών, κ. François Créneau, επισκέφθηκε την Ελλάδα από τις 25 Νοεμβρίου έως τις 3 Δεκεμβρίου 2012 στα πλαίσια της μελέτης που διεξάγει εδώ και ένα χρόνο για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των επιπτώσεών της στα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών. Με αφορμή τη μελέτη αυτή ο κ. Créneau επισκέφθηκε θεσμικά όργανα της ΕΕ στις Βρυξέλλες καθώς και χώρες όπως η Τυνησία, η Τουρκία, η Ιταλία και η Ελλάδα.

Στις 3 Δεκεμβρίου 2012, τελευταία ημέρα της επίσκεψής του, ο Ειδικός Εισηγητής έκανε μια επίσημη δήλωση σχετικά με την επίσκεψή του στην Ελλάδα τονίζοντας τα βασικά ζητήματα που προέκυψαν από τις συναντήσεις του με τους εκπροσώπους της κυβέρνησης, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των διεθνών οργανισμών, της αντιπροσωπείας της ΕΕ στην Ελλάδα καθώς και τους ίδιους τους μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων εγκλείστων στα κέντρα κράτησης.

Στο τέλος της επίσημης δήλωσής του, ο κ. Créneau τόνισε ότι μια συνεκτική στρατηγική πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή ώστε να εξασφαλιστεί ότι αυτοί που δεν μπορούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους δεν θα παραμένουν σε εκκρεμότητα. «Είναι αντίθετο προς το πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να ακολουθείται μια πολιτική που αφήνει άτομα σε κατάσταση νομικού κενού, τέτοια ώστε να μην μπορεί κάποιος να οικοδομήσει ένα οποιοδήποτε μέλλον και να ζει μόνο μέρα με τη μέρα, σ' ένα επίπεδο επισφαλούς επιβίωσης, με τον συνεχή φόβο της σύλληψης, της κράτησης και της απέλασης.»

Αφού σημείωσε ότι εν μέρει είναι οι ανάγκες της αγοράς εργασίας της ΕΕ για φθινό εργατικό δυναμικό που προσελκύουν παράτυπους μετανάστες και ότι οι πολιτικές και οι πρακτικές της ΕΕ τους υποχρεώνουν να παραμείνουν στην Ελλάδα, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ παρατήρησε στη δήλωσή του ότι «υπάρχει μεγάλη ανάγκη για αλληλεγγύη και κατανομή των ευθυνών στο εσωτερικό της ΕΕ, προκειμένου να εξασφαλισθεί ο πλήρης σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων αυτών των μεταναστών.»

Στη δήλωση που έκανε με τη λήξη της αποστολής του, ο κ. Créneau προέτρεψε τις «ελληνικές αρχές ν' αναλάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των μεταναστών» και συνέστησε στην ελληνική κυβέρνηση να επικυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων Όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών των Οικογενειών τους.

Υπογραμμίζοντας στην επίσημη δήλωσή του την ανησυχία του για τη συστηματική κράτηση σε ανεπαρκείς συνθήκες και για παρατεταμένες χρονικές περιόδους των μεταναστών, και ιδιαίτερα οικογενειών και παιδιών, ο κ. Créneau κάλεσε την ελληνική κυβέρνηση και την ΕΕ να συνεργαστούν ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο νόμος 3907/2011 για την ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής θα τεθεί σε λειτουργία άμεσα και ομαλά.

Καθ' όλη τη διάρκεια της δήλωσής του, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ χαιρέτισε τις πρωτοβουλίες των ΜΚΟ για την παροχή πρακτικής βοήθειας στους μετανάστες όπως στέγη, ιατρική περίθαλψη και άλλες βασικές ανάγκες και κατήγγειλε τα διοικητικά εμπόδια και την ελλιπή αξιοποίηση των υφιστάμενων πόρων για την υποστήριξη αυτών των πρωτοβουλιών. Ως εκ τούτου κάλεσε «τόσο τις ελληνικές αρχές όσο και την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενισχύσουν την υποστήριξή τους στις ΜΚΟ που παρέχουν υπηρεσίες σε μετανάστες.»

Ο κ. François Créneau
Ειδικός Εισηγητής του
ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα
Δικαιώματα των Μεταναστών
κατά την εισήγησή του στο
κλείσιμο της ημερίδας.

PLATFORM FOR INTERNATIONAL COOPERATION ON
UNDOCUMENTED MIGRANTS

www.picum.org